

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Tabloul profesiunilor grupate pe bresle

Monitorul Oficial din 5 Mai 1939
publica următoarea Decizie a Minis-
terului Muncii:

1. Breasla patronilor meseriași metalurgici și electricieni

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercită următoarele profesii: arămari, ală-
mari instrumentiști, armurieri, mecanici, căldă-
rari, cantaragii, cazangii, cinematografiști, cu-
țitari, electricieni, fierari, împletitori de sâr-
mă, instalatori de apă, gaz, canal; instalatori
de calorifere, lăcătuși, lampiști, mecanici de
precizie, mecanici automobiliști, nichelatori, or-
topediști-mecanici, piuari, potcovari, radiofo-
niști, strungari în fier, sudori, tinichigii, turnă-
tori.

2. Breasla patronilor meseriași din construcții

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercite următoarele profesii: cărămidari, ce-
ramiști, olari, pavatori, sobari, țiglar, zidari,
zugravi, vopsiaori, pictori de firme, coșari, vâ-
rari, astfaltații, faianțari, mozaicari, scărari în
piatră, sculptori în piatră, teracotiști, stucatori,
fântânari, fierari pentru beton armat, geamgii,
tapetari, pietrari.

3. Breasla patronilor meseriași lemnari

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercită următoarele profesii: rotari, care-
tași, dogari, modelari pentru turnătorie, calapo-
dari, tapițeri, perieri, sculptori în lemn, cufărari,
dulgheri, parchetari, strungari în lemn, încă-
dratori, tâmplari de bină, tâmplari de mobile,
constructori de jucării, pirogravori, împletitori,
poleitori.

4. Breasla patronilor meseriași din taxe și îmbrăcăminte

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercită următoarele profesii: frânghieri, pos-
tăvari-abagii, țesători, tricotari, torcători, dă-
răcitori, brodeuri, croitori, croitorese, corsetiere,
căciulari, plăpumari, pălărieri, ceapazari, modi-
ste, rufărese, umbrelari, flori artificiale, man-
talagii, șepcari.

5. Breasla patronilor meseriași din piei și încălțăminte

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercită următoarele profesii: cismari, cis-
mari-ortopediști, opincari, pantofari, tăbăcari,
pielari, curelari, cojocari, blănari, mănșari, șe-
lari.

6. Breasla patronilor meseriași din întreprinderile chimice

Această breaslă cuprinde persoanele care ex-
ercită următoarele profesii: săpunari, lumână-
rari, boiangii, cauciucari-vulcanizatori, oglinda-
ri, parfum-pudră-fard, uleiuri, clei, culori, cer-
neală, lacuri, cremă de ghețe.

7. Breasla patronilor meseriași din arte grafice

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercită următoarele profesii: tipografi, li-
tografi, stereotipiști, turnători de litere, zinc-
grafi, heliografi, imprimători pe piatră și tablă,
gravori de note muzicale, legători de cărți, car-
tonagii.

Mentsük meg a kisipart

Irtai: SZELE BELA dr.

Az új útra terelt magyar szervezkedés a
súlyos kérdések egész légiójával mérkőzik. Egy-
házi, közművelődési, gazdasági, népi és nemzeti
kérdések várnak felkarolásra, rendezésre, érvé-
nyesítésre. Nehéz eldönteni, melyik a fontosabb,
melyiket kell első sorban komolyan munkába
venni. Hiszen mindenik egyaránt égetően sür-
gős és életbevágó. Mindenik rég megérett a meg-
oldásra. A kilátásbábelvezések és ígéretke-
jűt régóta járják sorskérdéseink. Most már a
testetöltés révébe kell jutniok. Hosszú betegség-
nek, halál a vége. Hosszas tespedésnek ugyanez
a következménye. Ha azok, akik eddig, szívvel-
lélekkel szolgálták népünk igaz ügyét, rajtuk ki-
vül álló okokból nem tudtak eredményt kicsi-
karni a végzet kezésből, talán, sikerhez juthat-
nak azok, akik kedvezőbb helyzet előnyeivel van-
nak felruházva.

A sürgető kérdések tömkelegéből kimagas-
lik a magyar kisiparosság sorsának ügye. Szám-
talan tény igazolja, hogy a magyar élet egyik
legerősebb tartóoszlopa az iparosság. A városok
magyarságának e lelkes rétege ott áll egyhá-
zaink, intézményeink mellett. Lelekesedéssel és
áldozatokkal támogatja, szolgálja népünk bol-
dogulásának szent ügyét.

Legelső sorban az iparosnevelés és utánpót-
lás nagy problémáját kell tető alá juttatni. A
kilátásbábelvezett és a magyarság magatartása
által megteremtett kedvező légkörben keresni
kell és meg kell találni a lehetőséget arra nézve,
hogy ifjú nemzedékünk arra alkalmas rétege az
ipari pályákon helyezkedhessen el. Meg kell ten-
ni mindent annak érdekében, hogy a mi iparo-
saink is élvezhessék az állam jóleső és igazán ki-

Nem esedékes az adófizetés arra az időre, amíg
az üzlet be volt zárva

Végh József kolozsvári ékszerészt a városi
adóhivatal 1083 lei évi telepadóval adóztatta
meg. Az érdekelt akiróvást azzal fellebbezte
meg, hogy üzlete egy éven át zárva volt s erre
az időpontra telepadó fizetésére nem kötelez-
hető. A közigazgatási tábla helyt adott Végh
József keresetének és utasította a városi adó-
hivatalt a kivetett adó törlesztésére.

8. Breasla patronilor meseriași fotografi

Această breaslă cuprinde toate profesii-
le în legătură cu arta fotografică și cinemato-
grafică, în afară de acei care prin calificarea lor
aparțin altor bresle.

9. Breasla patronilor meseriași bărbieri și coafori

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercită următoarele profesii: bărbieri, coa-
fori.

10. Breasla meseriași din întreprinderile alimentare

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercită următoarele profesii: brutari, mă-

eremelt támogatását. El kell követni mindent
arra nézve, hogy az iparosság saját szakmabeli
és gazdasági ügyeinek intézésében kellő súllyal
vetesse latba jogos igényeit, tapasztalatait,
meghallgatást érdemlő kívánságait. A magyar
iparosság értékes eleme az ország gazdasági té-
nyezőinek, s így ennek megfelelő elbánást és
sorsot kell a mi iparosságunk részére biztosítani
minden vonalon. Nem kiváltságokat igényel a
mi iparostársadalmunk, nem előjogokat szor-
galmaz, hanem a komoly és becsületes munká-
nak mindenütt kijáró megbecsülést, jóakaratot,
támogatást. A mi iparosaink a maguk boldogulá-
sának jogos útján az ország jólétének kiépítése
felé akarnak előretörni. Ipar nélkül olyan az
ország, mint a kar nélküli óriás.

Tehát ezt a kart fokozatosan edzeni, megerő-
síteni kell, mert ez a kar van hivatva arra, hogy
az országnak is, népünknek is jobb jövőjén mun-
kálkodjon.

Természetes, hogy párhuzamosan kell ezzel
a mentő-munkával haladnia annak a törekvés-
nek, mely kisgazdáink talpraállítását célozza.
Egyik törekvés, egyik nekilendülés nem korlá-
tozza, nem gáncsolja a másikat, hanem észsze-
rűen és eredményesen kiegészíti egyi ka mási-
kat. Az iparosság gyökerei a falu talajába mar-
kolnak, a föld népe az ipar területein helyezi el
tartálékait. És a két közgazdasági tényező egy-
más mellett tör előre az építő és áldást hozó mun-
ka rögös útjain. Ezért nem esik rovására a föld-
művelés ügyének a kisipar felkarolása. Ezért
kell sürgősen és hathatósan segítségére sietni a
kisiparnak akkor, mikor régi szervezetei meg-
szűntek, míg a földgazdasági intézmények meg-
izmosodott erővel vívhatják érdekeik győzel-
méért a harcot.

Azoknak, akik a magyarság ujjaszervezését
vállalták, teljes odaadással és megalkuvást nem
ismerő eréllyel kell a magyar kisipar mellé álla-
niok. Vissza kell helyezni a kisipart fontosságá-
nak megfelelő szervezetébe és helyzetébe, mert
népi és országos érdek az ipar tekintélyének és
súlyának biztosítása. A földműves-állam sem
nélkülözheti az egészséges viszonyok között fej-
lődés-képes kisipart, amely nélkül semmiféle élet-
képes gazdasági fellendülés el nem képzelhető.

celari, mezelari, brânzari, simigii-covrigari, pas-
te făinoase.

11. Breasla patronilor meseriași conducători de automobile

12. Breasla patronilor meseriași de metale prețioase și a opticienilor

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercită următoarele profesii: ceasornicari,
giuvaergii, gravori, afinori, cizelatori, optici-
eni și tehnicieni dentari.

13. Breasla patronilor meseriași cofetari și profesiunilor conexe

Această breaslă cuprinde persoanele care
exercită următoarele profesii: cofetari, bra-
garii, distilatori de băuturi și sifonari.

Feltételezett kamat után nem jár tőkekamatadó

A legfelsőbb bányabizottság határozata.

A legfelsőbb pénzügyi bizottság a tőkekamatadó fizetése tárgyában a következő kötelező jellegű határozatot hozta:

A kamat és a tőkekamatadó kiszámítása aszerint történik, hogy a kikölcsönzött tőke részleteinek visszafizetése milyen arányban nyer lebonyolítást. Biztos kezezésű és kétségbe nem vonható okiratokkal kell igazolni, hogy a kamat fizetése megtörtént, mert ha az adót nem fizették meg a tőkével és kamattal egyidejűleg, a hitelező bármikor bevételeibe ejtheti a fiókust a magánálírásu nyugtákkal, amelyek azt igazolják, hogy a tőke fizetése a tényleges fizetést jóval megelőzően történt és így kivonhatja magát a kifizetett kamatok tőkekamatadójától. Tekintet nélkül a konverziós törvény 52. szakaszára, az esetben, ha valamely bank nem fizet kamatot a betétek után, a pénzügyi közegek nem követelhetnek tőkekamatadót ezeknek a betéteknek feltételezett kamata után.

Az 1938. április 1. előtt kifizetett kölcsön tőkekamatadóját a régi tőkekamatadókulcs szerint fizetendő, azonban igazolni kell, hogy a kölcsön rendezése 1938. április 1. előtt ténylegesen megtörtént.

A CFR vezérigazgatósága csak az olyan vállalatoktól vonhatja le a tőkekamatadót az általa fizetett kamat után, amelyek kereskedelmi vagy ipari adót fizetnek és bankszerűleg nem foglalkoznak kölcsönnyújtással.

A részvényesek által később végrehajtandó tőkeemelés céljaira letétbe helyezett összegek, ha azokat felhasználhatják a részvénytársaság szükségleteire, addig, amíg a tőkeemelés lebonyolítást nyer, a befizetéstől a tőkeemelésig terjedő időre tőkekamatadó alá esik azoknak a jövedelmek.

Május 21-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja rendes évi közgyűlését az Iparos Kulturház nagyszalonnájában az aradi Iparos Otthon.

A nagyváradai pénzügyigazgatóság megkezdte a kiskereskedők és iparosok könyvvezetéséről szóló rendelet ellenőrzését.

A nagyváradai pénzügyigazgatóság megkezdte a kiskereskedők és kisiparosok könyvvezetéséről szóló rendelet ellenőrzését. Ugyanis a rendelet szerint azok az iparosok és kiskereskedők, akik 50 ezer lei jövedelem után vannak megadóztatva, nem tartoznak könyveket vezetni. Azok az iparosok és kiskereskedők, akik 50001 lei és azon felüli jövedelem után fizetnek adót, kötelesek a törvény értelmében április elsejétől visszamenőleg a könyveiket rendszeresen lefektetni. Főkönyvet azonban csak a részvénytársaságoknak és a bankoknak kell vezetniük.

ELÉGTELEN INFORMÁCIÓ.

Krix a kávéházban odamegy Kraxhoz, akit csak távolról ismer és azt mondja neki:

— Hallottam a Maxtól, hogy kegyed nemrég nagyon sok pénzt keresett egy üzletben és hogy áldott jó szíve van. És most örült pénzzavarban vagyok, nagyon kérem, adjon nekem kölcsön száz leit.

Krax szó nélkül benyúl a zsebébe és odaadja a száz leit, aztán előveszi a noteszt, beírja, hogy: „Krixnek kölcsön 100 lei” és hozzáteszi:

— Tudniillik nagyon feledékeny vagyok.
— Hogy feledékeny, azt mondta a Max, — feleli méltatlankodva Krix, — de a noteszról egy szót se szólt.

Megkezdik a Déva—brádi vasútvonal építését

Hunyadmegye északi részének régen óhajtott revét akarják megvalósítani. Brád, Körösbánya és az Aradmegye felőli vidék lakossága érzékenyen érezte a Déva—brádi vasútvonal hiányát. Már régebben felmerült a vasútvonal kiépítésének terve Déva és Brád között, de illetékes vasúti hatóságok csak tavaly foglalkoztak ezzel komolyabban. Mérnököt is küldtek ki s felmérték a terepet, úgyhogy a tervek elkészültek. Most aztán megkezdik a vasútvonal kiépítését, amely Déváról indul ki s Marosnémetinél hajlik el. Itt a Maroson át vashidat építenek. A tervet úgy készítették el, hogy minél kevesebb alagút legyen s minél előbb befejezhető a munkálatokat. A vonalat teljesen a vasút csináltatja s így a községek nem járulnak hozzá a terhekhez.

A munkaadók kötelesek illetéket leróni a munkásházépítő alapra

A Monitorul Oficial ez év március 30-iki számában jelent meg a munkásházak építéséről szóló törvény, amelynek 46. szakasza úgy intézkedik, hogy mindazon munkaadók, akik ötnél több alkalmazottat foglalkoztatnak, a házépítő alap javára 0.30 százalékos illetéket kell lerójanak az összkalkulált fizetések után. Ezt az illetéket a társadalombiztosító pénztárnál kell lefizetni. A fenti illeték fizetése alól csak azok mentesülnek, akik igazolják, hogy az utóbbi öt év leforgása alatt munkásházakat építettek saját költségükre, mégpedig annyi lakást, amely alkalmazottaik legalább 25 százaléka részére

elégleges. A mentesség csak öt évi időtartamra vonatkozhat. A fenti illetéket kívül minden alkalmazott, aki tagja a társadalombiztosítónak, heti 1 leu illetéket kell lerójon a fenti alap javára. Ezt az illetéket az alkalmazott viseli, a munkaadó azonban köteles azt levonni, befizetni és a fizetési lista külön rovatában feltüntetni. Azok esetében, akik bélyeggel rójják le az illetéket, ez a heti egy leu illeték is bélyeg alakjában róható le a Fondul Muncii bélyegével együtt. A fenti rendelet pontos alkalmazására a betegsegélyező pénztárak most újból felhívják a munkaadók figyelmét.

Moratorium iránti kérelem esetében a hitelező távolmaradása beleegyezésnek számít

Roth Károly temesvári borkereskedő múlt év november 3-án 200 ezer leies adósság megfizetésére hat havi moratoriumot kért. Miután adósságát egy kezezségi váltóból kifolyólag nem tudta idejében megfizetni, a törvényszék helyt adott a moratorium iránti kérelemnek. Roth az adósság egy részét időközben ki is fizette, egy 80 ezer leies részlet azonban továbbra is fennmaradt. Az új moratoriumtörvény értelmében tudvalevőleg a kereskedő újabb haladékot kérhet, ebben a második moratorium iránti kérelem ügyében azonban minden körülmények között össze kell hívni a hitelezői értekezletet. A tör-

vényszéki tárgyalás során felvetődött az az érdekes jogi probléma, hogy a hitelezői értekezletről távolmaradt hitelező távollétét hogyan kell értelmezni. Az eddigi törvény értelmében ugyanis a távollevő hitelezőt nem vették számításba. Ezzel szemben a kereskedő jogi képviselője, Kertész Pál dr. ügyvéd rámutatott arra, hogy az új moratorium-törvény értelmében a hitelező távolmaradása beleegyezésnek egyértelmű. A törvényszék helyt adott ennek az érvelésnek és Rothnak újabb hat hónapos fizetési moratoriumot adott.

Szigorúan tilos üzletet nyitni, mielőtt a cégbizottság működési engedélyt adott

A temesi királyi helytartóság területén az új cégek működési engedélyt megadni hivatott bizottság megállapította, hogy a cégműködési engedélyt kérők között akadnak olyanok, akik nem várják be az illetékes bizottság döntését, hanem engedély hiányában is kinyitják üzletüket. A cégbizottság leszögezi, hogy a kereskedelem megkezdése a cégbizottság megkezdése előtt, kihágást képez, ennél fogva a bizottság át-

íratban megkérte a kereskedelmi és iparkamarát, szólítsa fel az érdekelt kérvényezőket a törvényes rendelkezések betartására. A törvény ugyanis szigorú intézkedéseket tartalmaz és azok, akik a cégbizottság megkezdését nem várják be, tízezer leitől százezer leig terjedő pénzbírsággal és hat hónaptól egy évig terjedő fogsággal büntethetők.

A munkakamarák mellett működő jogi osztály megszüntetése ellenére Aradon továbbra is gongoskodnak a békeltetésről

A munkaadók és munkások közötti ellentéteket Aradon csak nem minden esetben sikerült békeltetéssel elsimítani.

Az aradi munkakamara vezetőségét már hosszabb ideje foglalkoztatja az a helyzet, amely a Monitorul Oficial ez év március 29-iki számában megjelent rendelkezés következtében állott elő. Ennek a rendelkezésnek értelmében a munkakamarák jogügyi osztálya mellett működő ügyvédek április elsejétől kezdve már nem a kamarák alkalmazottai, hanem állami szolgálatba kerülnek és az állami ügyvédek tisztségét töltik be. Az említett rendelkezésnek megfelelően az aradi munkakamara két jogtanácsosa: Avram Nicolae és Petrovici Stefan dr. is megszüntette működését a munkakamaránál és tevékenységüket az említett időpont óta mint állami ügyvédek folytatják.

A munkakamara jogi tanácsadó osztályának megszűnése különösen a munkások szempontjából jelent súlyos problémát és hátrányt. Ennek az osztálynak legfontosabb feladata ugyanis nem abban állott főképpen, hogy a munkakamara ügyvédei díjmentesen vállalták az alkalmazottak által indított munkapereket, hanem az, hogy nagy segítségükre voltak a munkásoknak a békeltetési eljárásnál. A munkásoknak ugyanis nem az az érdeke, hogy munkaadójuk ellen pereket viseljenek és ily módon elveszítsék állásukat, hanem, hogy a felmerült ellentéteket békés módon intézzék el, mert hiszen a békés elintézés egyben a további munkalehetőséget is biztosítja. Ezt a helyzetet teljes mértékben át-

látja a munkakamara vezetősége és ezért gongoskodni kíván legalább a békeltetési szolgálat újból való megszervezéséről. A tervek szerint a jövőben a békeltetési eljárást maga Vladislav Cornel dr. munkakamarai titkár vezeti majd le, de mivel öt titkári teendői rendkívül elfoglalják, két kamarai tisztviselőt állítanak majd be a békeltetések lefolytatására. A most megszűnt jogügyi osztály jelentőségére mi sem jellemzőbb, minthogy átlagban heti ötven ügy közül negyvennyolcat békeltetéssel intéztek el és csak két ügy került peres útra.

A kamara vezetősége egyébként arra is módot akar találni, hogy azokat az ügyeket, amelyeket mégis perre kell terelni, továbbra is a volt jogtanácsosok intézzék el.

KÉTES TUDAS.

A horgász hazafelé tart és valaki megkérdi tőle:

— Na mi volt?

— Pontyra horgásztam, de nem fogtam egyetlen se.

— Akkor honnan tudod, hogy ponty volt?

ZENEBARÁT.

— Maga lekopasztotta a villanegyedek orgonáját, minek kellett magának annyi orgona?

— Nagy zenebarát vagyok.

Az erdélyi adófellebbezési bizottságok elnökeinek névsora

Az április elsején életbe léptetett új adótörvény szerint az egyes megyék adófellebbezési bizottságainak bíró elnökeit és ezek helyetteseit minden pénzügyi évre az igazságügyminiszter nevezi ki, az illető törvényszék tanácselnökei közül. A folyó pénzügyi évre most történtek meg a kinevezések. Az erdélyi és bánáti megyékre a következőket nevezte ki az igazságügyminiszter:

Kolozsvár: A. Cojocariu elnök, helyettese Carol Linzmayer.
Gyulafehérvár: Ovidiu Racovita, Dumitru Stroia.
Arad: N. Ludosanu, N. Mándru.
Nagyvárad: Corneliu Plesoianu, D. Huzum.
Brassó: M. St. Alexandrescu, Nistor Popa.
Karánsebes: Lucian A. Ianculescu, Aurelian Homorosan.
Lugos: Gh. Th. Stroescu, Al. Boldescu.
Csíkszereda: Gh. Cardei, Ioan Teodor.
Fogaras: N. Simionescu, Petre M. Tanasescu.
Déva: Mihai I. Sárbu, Danila Onisor.
Máramaros: Emil Simonca, N. B. Barbuceanu.
Marosvásárhely: C. M. Merisor, Const. C. Poporan.
Beszterce: Stefan Berariu, Ioan Sabie.
Székelyudvarhely: Petru D. Talpes, Valer Marcus.
Szatmár: D. I. Grecu, Nic. N. Galea.
Zilah: Const. Satmary, Emil Sklenka.
Nagyszeben: Vasile Bilega, Sorin Banciu.
Dés: Liviu Brandeu, Emil N. Teodoru.
Nagyiküllő: Nic. B. Alduleanu, Simion Ohiorhianu.
Kiskiküllő: Gh. D. Vechiu, Dimitrie T. Gheorghiu.
Temesvár: Al. T. Poparlan, Al. I. Eniu.
Sepsiszentgyörgy: Ioan Vestemian, Ioan V. Picu.
Torda: Ioan Popa, Petre P. Vasiliu.
A fentiek működésüket azonnal megkezdték.

HU FORDITAS.

A technológián vizsgáztatják az egyik növendéket. A tanár egy gépet rajzol a táblára és megkérdi a növendéktől, hogy mi az? A növendék megmondja.

Most újra felrajzolja a tanár ugyanazt a gépet, de hátulnézetben. A növendék most nem ismeri fel. Erre a tanár, hogy rávezesse, megkérdi tőle, hogy hogy hívják?

— Klein József.

— Na most forduljon meg és mondja meg, hogy hívják most?

A növendék megfordul és úgy mondja:

— Josef Klein.

KOLLEKTIVSZERZŐDEST KÖTÖTTEK

A SZATMÁRI KÉMÉNYSEPRŐK.

A szatmári kéményseprő mesterek és segédek kollektív szerződést kötöttek egymással. Az új szerződés értelmében a szatmári kéményseprő alkalmazottak napi nyolc órát kötelesek dolgozni és kivételes esetekben meghosszabbított munkaidőért túlóradíjat kapnak. Ugyancsak kimondja a szerződés, hogy mindaddig, amíg Szatmáron egyetlen munkanélküli kéményseprő van, nem lehet hasonló munkára idegen városbeli alkalmazottat szerződtetni. A kollektív szerződést a mesterek részéről Tóth Sándor és társai, az alkalmazottak részéről Sicz János és társai írták alá.

MIT ÉR MINDEZ?

Cubák úr, szegény, ismét sokat öntött bánatában a garatra. Természetesen kedves neje miatt.

— Új lakásba hurcolkodtunk panaszozja résztvevő barátainak a törzsvendéglőben, — és az új lakást új bútorokkal rendeztem be.

— Na, Melánia, — mondtam, mikor a lakás már rendbe volt rakva — most csak meg vagy elégedve?

— Mivel? — kérdezte a feleségem.

— Mindennel! Új a lakás, új a bútor, új a környezet, egyszerűen minden új.

— Ami azt illeti, éppen ebben a sok újdonságban rejlik a baj.

— Hogy-hogy? — csodálkoztam, mire az a bestia a következőket jelentette ki:

— Új a lakás, új a bútor, új a környezet, de mit ér mindez egy régi férjjel?

Mennyi adót kell fizetni?

Az adótörvények gyors egymásutánban bekövetkezett módosításai folytán még maguk a szakemberek is zavarba jönnek akkor, ha megkérdik tőlük, hogy tulajdonképpen mennyi adót kell fizetni Romániában a különböző foglalkozások, vagy jövedelmek után? Valószínűleg az az indoka annak, hogy a pénzügyminiszter a legújabb adótörvény végrehajtási utasításához egy táblázatot mellékel, amely feltünteti az adókulcsokat. Mindjárt megjegyezzük, hogy ez a kimutatás nem pontos és nem is lehet az. Több adó nem nincs felsorolva benne, miután ezeknek az adónemeknek kulcsát nem is lehet százakkokban kifejezni. A kimutatásban nem szerepel sem a komplementáris adó, sem a supracota.

Megjegyezzük továbbá azt is, hogy a kereskedők és iparosok általános adókulcsát az adóköteles jövedelem 9 százalékában, illetve 7 százalékban tünteti fel a kimutatás, amit azért nem pontos, mert tudjuk, hogy a kereskedők és iparosok túlnyomórésze nem a tényleg megállapított jövedelem után adózik, hanem a patenta fixa után, tehát egy vélt jövedelem alapján. Ugyancsak ez áll a minimális adóra is. Az elementáris adónál feltüntetett adókulcsot tehát ezzel az eltéréssel kell figyelembe venni.

Lássuk tehát most a kimutatást.

MEZŐGAZDASÁGI ADÓ.

Mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosának adója: Nemzetvédelmi adó 4 százalék, községi és megyei adó 19 százalék, összesen 23 százalék. A haszonbérlet adója: Nemzetvédelmi adó 4 százalék, községi és megyei adó 20 százalék, összesen 24 százalék. Erdőfelújítási adó: Nemzetvédelmi adó 4 százalék, községi és megyei adó 28 százalék, összesen 32 százalék. Távollevők adója minden esetben: Nemzetvédelmi adó 4 százalék, községi és megyei adó 37 százalék, összesen 41 százalék. Megjegyezzük, hogy mezőgazdasági ingatlanok után állami adót nem kell fizetni, illetve az eddigi állami adót megyei és községi adicó-nális adó címen vetik ki és haljtják be.

ÉPÜLET ADÓ.

Állami adó 10 százalék, nemzetvédelmi adicó-nál 2 százalék, megyei adó 2 százalék, községi adó 5 százalék, egészségügyi 3, százalé, utadó 2, százalé, összesen 24 százalék. Távollevők épületadója: Állami adó 20 százalék, nemzetvédelmi adó 2 százalék, megyei adó 2 százalék, községi adó 5 százalék, egészségügyi adó 3 százalék, utadó 2 százalék, összesen 34 százalék.

Adómentes épületek statisztikai adója 1 százalék. A nemzetvédelmi alap javára az adómentes épületek után a következő skála szerint kell adót fizetni:

A szatmári vendéglősök egységes árai.

A szatmári Vendéglős Ipartársulat rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen igen fontos határozatokat hoztak. Elsősorban újjászervezték a vezetőséget, amely a következőképpen alakult meg: tiszteletbeli elnökök: Dumbroviceanu George és Tatay Pál, elnök Andronescu Vasile, alelnökök: Balogh József és ifj. Valent Vilmos, ellenőrök Weisz Elemér és ifj. Horváth János, ügyész Pop Virgil dr. és Fejes Lajos dr. A választmányba 12 tagot, a pótválasztmányba 6 tagot választottak be.

Ezután elhatározta a közgyűlés, hogy egységes italárakat állapítanak meg a szatmári vendéglősök számára. Erre az adott okot, hogy az állami szeszmonopol felemelte a szeszárakat, valamint erősen elszaporodott a tisztességtelen üzleti versengés. A megállapított egységes árak a következők: elsőosztályú étteremben 2 deci poharas sör 9, 3 deci 12, 5 deci 20 lei. Másodosztályú étteremben 7, 9 és 16 lei, valamint 10 százalék kiszolgálási díj. Az üveges sör: nagy üveg 16, kis üveg 9 lei. Fél deci gyümölcspálinka 5 lei, likőr vagy konyak 6 lei.

Elhatározták még azt is, hogy Bucurestiben közbenjárnak a látványossági adó leszállítása érdekében, hogy azokon a napokon, amikor nem játszik zene, ne kelljen illetéket fizetni. Kérni fogják, hogy a gázálcok beszerzésére adott határidőt hosszabbítsák meg, valamint egyszerűsítsék le a szállodai vendégek bejelentésének formáit. Ezenkívül eljárnak a városházán annak érdekében, hogy a hűtési célokat szolgáló műjég árát szállítsák le,

50.000 lei bérértékig 10 százalék, 75 ezer lei bérértékig 14 százalék, 125.000 lei bérértékig 18 százalék, ezen a bérértéken felül 20 százalék.

INGÓ JÖVEDELMEK ADÓJA.

Állami adó 16 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, utadó 1 százalék, összesen 21 százalék. Névrészoló részvények adója: Állami adó 14 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, utadó 1 százalék. Banknál 3 hónapi lejáratra elhelyezett betétek adója: Állami adó 6 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, utadó 1 százalék, összesen 11 százalék. Három hónapnál hosszabb időre elhelyezett bankbetétek adója: Állami adó 2 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, utadó 1 százalék, összesen 7 százalék. Jelzáloghitelkötvények adója: Állami adó 8 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, utadó 1 százalék, összesen 13 százalék. Tíz százalékos kibocsátású hitelszelvények adója: Állami adó 5 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, utadó 1 százalék, összesen 10 százalék. Az úgynevezett „renta appropriere” értékpapíradó: Állami adó 5 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, utadó 1 százalék, összesen 10 százalék. Román bankokban elhelyezett külföldi letétek adója: Állami adó 3 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, utadó 1 százalék, összesen 8 százalék. Belföldi lakosok külföldről származó jövedelmének adója: állami adó 16 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, utadó 1 százalék, összesen 21 százalék.

KERESKEDELMI ÉS IPARI ADÓ.

Kereskedelmi adó: Állami adó 9 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, községi adó 2 százalék, megyei adó 2 százalék, egészségügyi adó 3 százalék, kamarai adó 1 százalék, kereskedői nyugdíj adó 1 százalék, utadó 2 százalék, összesen 24 százalék. Iparosok adója: Állami adó 7 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, egészségügyi adó 3 százalék, kamarai adó 1 százalék, mezőgazdasági adó 0,50 százalék, nyugdíj adó 1 százalék, utadó 2 százalék, összesen 22,5 százalék. Bankok adója: Állami adó 11 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, megyei adó 2 százalék, községi adó 2 százalék, egészségügyi adó 3 százalék, kamarai adó 1 százalék, nyugdíj adó 1 százalék, utadó 2 százalék, összesen 26 százalék.

FIZETÉSEK UTANI ADÓ.

Havi 4000 lejig: Állami adó 4 százalék, nemzetvédelmi adó 2 százalék, munkakamarai adó 0,50 százalék, utadó 0,30 százalék, összesen 6,8 százalék. 4001—25.000 lei fizetésig: Állami adó 8 százalék, nemzetvédelmi adó 2 százalék, munkakamarai adó 0,50 százalék, utadó 0,30 százalék, összesen 10,8 százalék. 25.001—35.000 lei havi fizetésig: Állami adó 10 százalék, nemzetvédelmi adó 2 százalék, munkakamarai adó 0,50 százalék, utadó 0,30 százalék, összesen 13,8 százalék. 35.001—50.000 lei havi fizetésig: Állami adó 12 százalék, nemzetvédelmi adó 2 százalék, munkakamarai adó 0,50 százalék, utadó 0,30 százalék, összesen 14,8 százalék. 50.001—100.000 lei havi fizetésig: Állami adó 15 százalék, nemzetvédelmi adó 2 százalék, munkakamarai adó 0,50 százalék, utadó 0,30 százalék, összesen 17,8 százalék. 100.001—150.000 lei havi fizetésig: Állami adó 20 százalék, nemzetvédelmi adó 2 százalék, munkakamarai adó 0,50 százalék, utadó 0,30 százalék, összesen 22,8 százalék. Ezen az összegben felüli jövedelemmel az állami adó 25 százalék, nemzetvédelmi adó 2 százalék, munkakamarai adó 0,50 százalék, utadó 0,30 százalék, összesen 27,8 százalék. Megjegyezzük, hogy a 0,50 százalékos munkakamarai adót csak a kereskedelmi és ipari vállalatoknál alkalmazottak fizetik.

KERESÉTI ADÓ.

Professzionisták állami adója 7 százalék, nemzetvédelmi adója 4 százalék, megyei adó 1 százalék, községi adó 2 százalék, egészségügyi adó 3 százalék, munkakamarai adó 0,50 százalék, utadó 2 százalék, összesen 19,5 százalék. Szabadfoglalkozásuk adója: Állami adó 5 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, megyei adó 1 százalék, községi adó 2 százalék, egészségügyi adó 3 százalék, utadó 2 százalék, összesen 17 százalék. A CAM le-rakatainak adója: Állami adó 4 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, összesen 8 százalék. Amennyiben hadiárva, vagy özvegyek: az állami adó 3 százalék, a nemzetvédelmi adó 4 százalék, összesen 7 százalék. Irodalmi és művészeti jövedelmek adója: Állami adó 1 százalék, nemzetvédelmi adó 4 százalék, összesen 5 százalék.

Szavazati joga van mindenkinek, aki 30. életévét betöltötte és foglalkozást űz

A szavazás titkos lesz és 2000 leig terjedő büntetésben részesül mindenki, aki azt nem gyakorolja. Junius 7-én ül össze a 258 tagból álló képviselőház

Az elmúlt napokban jelent meg az új választójogi törvény, amely csak azoknak biztosít szavazati jogot, akik ténylegesen valamilyen foglalkozást űznek. A törvény fontos szerepet juttat a szakmai érdekképviseletekben tömörült kisiparosoknak is és ezért annak fontosabb intézkedéseit az alábbiakban ismertetjük:

A törvényhozó testület két részből áll, képviselőházból és a szenátusból.

A képviselőháznak 258, míg a szenátusnak 88 választott, 88 király által kinevezett és más jogszertől olyan tagjai lesznek,

akiket 1938 február 22-ig történt bejelentés alapján elismertek. A képviselők választása titkos szavazás útján történik, a szavazás kötelező. A szavazás 11 választó kerületben történik, illetve

minden tartomány egy-egy választó kerületből származik.

amelyekhez a fővárost külön hozzászámítják. A választási kerületeknek a székhelye az ítélőtábla.

A képviselők mandátuma hat évre szól.

A választhatósághoz a következő feltételek szükségesek:

KIK A VALASZTÓK?

A megválasztandó román állampolgár legyen, polgári és politikai jogainak birtokában legyen és szerepeljen kerületének választói névjegyzékében, valamint abban a szakmai keretbe tartozzék, amelyet képviselni fog. Végül pedig a jelölt Romániában lakjék.

Nők a képviselőházba nem választathatók.

A képviselőválasztáson résztvenni azok a román állampolgársággal bíró férfiak és nők jogosultak, akik 30-ik életévüket betöltötték, irni-olvasni tudnak és a következő foglalkozási csoportok valamelyikét gyakorolják: földművelés és kézműipar, kereskedelem és ipar, szellemi foglalkozások.

Hogy valaki szenátorra legyen választható, ahhoz az előző feltételeken kívül az is szükséges, hogy 40-ik életévét betöltse. A szenátorválasztókra azzal, hogy ezek tagjai kell legyenek az állam által akotott szakmai szervezeteknek.

A választott, vagy kinevezett szenátorok mandátuma 9 évre szól.

A jogszertől szenátorok mandátumának érvényessége abban a pillanatban megszűnik, amikor véget ér az a minőség vagy tiszttség, amelynek alapján az illető jogot nyert a szenátusban való részvételre. A választott szenátorok mandátumait három évenként megújítják.

A képviselő választók névjegyzéke állandó jelleggel bír és azt kiegészíteni, vagy azon

változtatásokat eszközölni évente csak egyszer, január hónapban lehet.

Mindazok a polgárok, akiknek választói joguk van, minden év január 1 és 15-ike között megjelennék egy bizottság előtt és szóbelileg kérni fogják a választói névjegyzékbe való felvételüket, megemlítvén ugyanakkor azt a foglalkozási ágat, amelyet űz. A bizottság városokban a polgármesterből, a vezértitkárból, a rendőrség főnökeiből és a pénzügyigazgatóság megbízottjából, míg a községekben a bíróból, jegyzőből, a csendőrség parancsnokából és a pénzügyi szolgálat kiküldöttjéből áll. A bizottság által összeállított választói névjegyzéket a városházán és az illetékes járásbíróházon tíz napra kifüggesztik. Az esetleges sérelmeket ezen időn belül szóbelileg, vagy írásban kell beterjesztetni a járásbíróháshoz, amely három napon belül köteles az ügyben dönteni. Ennek megtörténte után a beírás véglegesnek tekinthető.

A szenátorokat választók névjegyzékét ugyanabban az időszakban és feltételek mellett állítják össze, mint a képviselő választókét, a választásra jogosultak azonban a törvényszék főnökénél jelentkeznek. A törvényszék főnöke által összeállított névjegyzék ellen benyújtott kifogásokat az ítélőtábla főnöke tárgyalja.

AKIK NEM VALASZTÓK ÉS NEM VALASZTHATÓK

Nem választathatók és nem választathatók: akiknek jogait felfüggesztették, akik csődbe jutottak. Méltatlanok: a büntényekért elítéltek, az üzérkedésért elítéltek hazaárulók és kémek, akik kivonták magukat a katonai szolgálat alól, akik megtagadták

a katonai eskütételt, akiket bírói ítélettel eltiltottak politikai jogainak gyakorlásától, akik a felszabadult tartományoknak az okiráltságához való csatolása után a román állam hadserege ellen harcoltak, vagy szövetkeztek, vagy pedig végleges bírói ítélettel bűnösnek mondták ki az állam ellen elkövetett kihágás miatt, akiket a katonai hatóságok szökésért elítéltek, akiket a katonai igazságügyi szervek fő, vagy mellékbüntetéséket lefokozással sújtottak. Kivételt képeznek a méltatlanság alól azok, akiket a kisebbségi sorban élés idején elzárásra ítélték.

A tényleges katonák nem lehetnek választók, vagy megválaszthatók.

Mindazok, az állami, tartományi, megyei, vagy községi alkalmazottak, akiknek fizetése a kamara által megszavazott költségvetésbe van felvéve, csak abban az esetben választathatók,

ha a választói testület összehívása után számított öt szabadnapon belül lemondanak állásukról.

Ugyanez a rendelkezés vonatkozik azokra is, akik fizetésüket magánintézménytől kapják, kinevezésük azonban királyi rendelettel alapján történik. A képviselők és szenátorok az állammal, tartományokkal, községekkel nem köthetnek munka, vagy szállítási szerződést, az állam érdekeivel szemben nem képviselhetnek magánérdekeket, nem vehetnek részt olyan vállalatok igazgatóságában, amelyek szerződéses viszonyban állanak az állammal, tartományokkal, vagy községekkel, a mandátum elvesztésének veszélye nélkül. Hasonlóképpen nem járhatnak közbe a minisztériumoknál, vagy más hatóságoknál. A vá-

Május 15. után megkezdődött a vállalkozói szerződések megadóztatása

Mit tartalmaz a kivetést szabályozó miniszteri körrendelet. — A vállalkozói munka értékének 9 százaléka az adó

Az egyenesadó-törvénynek április 1-én történt módosítása különleges adózási rendszert vezet be a vállalkozókra nézve. E szerint a vállalkozók a jövőben nem az évi üzleti eredmény, hanem az egyes vállalkozói szerződés szerint fizetik az adót, a központi bélyegbizottságnak évenként megállapítandó adókulcsa szerint. A folyó évre

a bélyegbizottság az adókulcsot 9 százalékban állapította meg.

A vállalkozói adó kivetését közelebből a 606.335. számú évi pénzügyminiszteri körrendelet szabályozza. Mindenek előtt tisztában kell lenni azzal, hogy az adótörvény értelmében kit lehet vállalkozónak tekinteni. Nem tévesztendő össze ez a fogalom az alkalmazotti, vagy szolgálati szerződés fogalmával. Vállalkozói szerződés alatt egy bizonyos munkát elkészítését értjük, amelynek különböző mesteremberek dolgoznak. Munkát alatt épület, vasút, híd, út, csatornázás, villamos- vagy petróleumvezeték értendő. Vállalkozói szerződés még valamely meglévő építménynek kijavítása, átalakítása és felszerelése. A miniszteri utasítás szerint lényeges, hogy a vállalkozás olyan természetű legyen, amely több ipari szakmának adható ki, tehát maga a vállalkozó mintegy kockázatot visel a megrendelővel szemben, a munkának elkészítéséért. A vállalkozó által kötött alvállalati szerződés, amelynek maga az iparos szerepel egyik félként, nem esnek az új rendszerű adó alá, mert

az iparos nem vállalkozó és továbbra is ipari jövedelme után fizet adót.

Nagyobb vállalkozásnál a munka már szerződésileg évekre osztott és évenként a megfelelő munkamennyiség értéke után kell a vállalkozói adót leróni. Ha a vállalkozói szerződés erre nézve szabatos záradékot nem tartalmaz, akkor

a kincstár osztja meg a több éven át tartó munkát egyenlő részekre.

Ha ez az egyenlőség nem felel meg az egy év alatt végzendő munkamennyiségnek, a kincstár a dolog természete szerint osztja meg a vállalkozás tárgyát és veti ki az adót.

lasztási tagozatok elnökei kinevezett bírók. Ezeknek akadályoztatása esetén a választásokat az illető tábla elnöke által megejtett sorshúzás útján kijelölt bírók vezetik le.

KÖTELEZŐ ÉS TITKOS SZAVAZÁS

A választások csak egy napot vesznek igénybe. Reggel 8 órakor kezdődnek, egész napon át tartanak, de semmi esetre sem haladhatják túl a másnap reggeli 8 óráig. A szavazás abban a szekcióban történik, amelyben a választó lakik. Mindenekelőtt megállapítják a választók személyazonosságát, és választási jogosultságát és

minden választó titkosan szavaz, külön-külön minden jelöltre.

A szavazó cédulát a választó zárt helyiségben borítékba helyezi, azt lezárja és átadja a szavazás vezetőjének. Minden borítékba csak egy cédula helyezhető. Úgy a jelöltek, mint a választók is óvást emelhetnek a választás ellen.

A szenátusi választásokat a fentebb ismertetett eljárás szerint ejtik meg, azzal a kivétellel, hogy csak egy választási tagozat van, amely az ítélőtábla mellett működik.

Mindazok, akik a kötelező szavazást elmulasztják 1—2.000 lejig terjedhető pénzbírsággal büntetnek, ezenkívül 2 évig nem foglalhatnak el közhivatalt.

A Temes kerület, — amelyhez Arad és Temesvár tartoznak — a három foglalkozási csoportból 8—8, összesen 24 képviselőt választ. A képviselőházba a mezőgazdaság 86, a kereskedelem és ipar 86, a szellemi foglalkozások ugyancsak 86 képviselőt választanak. A választott szenátorok közül a mezőgazdaságnak 30, a munkásnak 14, a kereskedelemnek 11, az iparnak 11 tagja lesz. A szellemi foglalkozások közül a tanítók egyesülete 2, a középiskolai tanárok egyesülete 2, az egyetemi tanárok testülete, a lelkészek egyesülete, a mérnökök egyesülete, az építészek, az orvosok egyesület, az állatorvosi testület, a gyógyszerészek, az ügyvédszövetség, végül az írók és a művészek 2—2 tagot választanak.

A törvényhozó testületeket 1939 június 7-re összehívják.

A vállalkozó köteles minden évben az adóvallomások benyújtására rendelt időpontban a vállalkozásait feltüntetve vallomást benyújtani. Ebben a vallomásban tüntetendő fel a több éves vállalkozásban beállott csökkenés, vagy emelkedés. Ha az emelkedés még az év folyamán történik, úgy a vállalkozó köteles arról haladéktalanul vallomást tenni. Ez a különleges adó pótolja az egyenesadó-törvény 30. szakaszában említett adót és ahhoz a 42. szakaszban említett komplementáris adó nem járul. A törvény 58. szakasza szerint megállapítandó supracotát a vállalkozónak ezután is viselni kell a kivetés technikájából következő eltéréssel. A körrendelet szerint elsősorban a szerződésben említett vállalkozói összeget fogadják el a kincstár, mint adóalapot. Elvileg azonban

az érték megállapításának van helye, ha a vállalkozói szerződés nem hiteles alakban kötöttet,

vagy ha megállapítást nyer, hogy a felek a végzendő munkát „takarékosan” értékelték. Ilyen esetekben a napi értékek szerint állapítandó meg a vállalkozási összeg nagysága, de tekintettel arra, hogy ez hosszabb időt vesz igénybe, a körrendelet úgy intézkedik, hogy előbb a szerződéses érték szerint ki kel vetni az adót, majd értékelési eljárást kell lefolytani és szükség esetén kihágási jegyzőkönyvet felvenni.

A körrendelet felhívja a pénzügyi hatóságok figyelmét arra, hogy vannak vegyes természetű vállalatok, amelyek csak részben foglalkoznak vállalkozási szerződések kötésével, de egyébként kereskedelmi természetű adás-vételekkel is foglalkoznak. Ezeknél a kereskedelmi adó függetlenül vetendő ki.

Május 15-én lejár a törvény által meghatározott vallomási határidő, amely után a megfelelő kerületi ellenőrök végzik a kivetést. Az egymillió fölül értékű vállalkozói szerződéseknek a főellenőr állapítja meg az adóösszeget.

— Félmillió leig lehet postautalványon pénzt feladni. A postaigazgatóság rendeletet adott ki, amely szerint a jövőben 100 ezer leien felüli összegeket is lehet utalványon küldeni félmillió leig. Az összegért a címzettnek a postára kell mennie és a postafiók vagy megbízottja jelenlétében veheti fel az összeget. 100 ezernél magasabb összeg azonban csak megyei székhelyekre küldhető, távirati úton a jövőben is csak 100 ezer leig lehet pénzt küldeni.

Jogesetek a kisipar köréből

Nem képez munkásbalesetet, ha a baleset kirándulás közben keletkezett

A Semmítőszék 3. tagozatának 532/1938 szám alatt hozott határozata.

Egger Cristina felülvizsgálattal élt azon határozatok ellen, amelyeket az alsófokú hatóságok hoztak és amelyek szerint sem a területi munkásbiztosító pénztár, sem pedig a fellebbezési bizottság nem adott helyt azon kérelmének, hogy az elhunyt Egger Emil után részére nyugdíjösszeg állapíttassék meg. A kérelmező hivatkozott a társadalombiztosító törvény 31. szakaszára.

A felülvizsgálati bíróság elutasította felülvizsgálati kérelmét, mert megállapította, hogy az alsóbb fórumok helyesen alkalmazták a törvényt, mert nem helyes az az állítás, hogy az elhunyt jogutódjának szociális szempontból jár a nyugdíj, tekintet nélkül arra, hogy hol történt a baleset.

A nyugdíj akkor jár, ha munkában, vagy olyan körülmények között éri a baleset a biztosítottat, amikor elvileg munkában levőnek tekinthető, tehát akkor is, ha nem a munkahelyén, de a szolgálat érdekében végzett út közben, vagy bárhol máshol éri a baleset. Ha azonban kiránduláson éri baleset, amikor semmi összefüggésben nincs a baleset és a szolgálati kötelezettség teljesítése között, akkor így kártérítés és nyugdíj az elhunyt után a jogutód részére meg nem állapítható.

Közl: Kele Sándor dr.

Több mint kétmilliárd lei a betegsegélyző költségvetése

A betegsegélyző központ vezérigazgatósága összeállította 1939-40. évi költségvetését, amelyben az ország összes munkásbiztosító pénztárainak költségelirányzata is szerepel. A költségvetés végösszege 2 milliárd 340 millió lei, tehát 700 millióval több, mint az elmúlt évben. Ez azt jelenti, hogy a betegsegélyző ez évben ennyi bevétel többlettel számol. Orvosi szolgáltatásra, a tagok gyógykezelésére, orvosságokra stb. 400 millió leit irányozott elő a betegsegélyző. A költségvetést már jóváhagyták.

KÜLÖNBSEG.

A Fialat Döcög alkieseredetten panaszkodik az öreg Pöcögnek:

— Rémes egy helyzet, nem tudom, mi lesz velem.

— Te panaszkodol — mondja Pöcög — te fiatal vagy, felakaszthatod magad, de mit csináljak én?

TEMESVÁRON MEGKEZDTE MŰKÖDÉSÉT A NEMZETI MUNKAÉDELMI TÖRVÉNY ALKALMAZÁSÁT ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG.

A nemzeti munkavédelmi törvény alkalmazásának ellenőrzésére nemrégiben kinevezett szakbizottság a napokban megkezdte a temesvári kereskedelmi és iparvállalatoknál ellenőrző munkáját. Ezzel kapcsolatosan az összes alkalmazottaknak be kell mutatniuk képesítésüket igazoló okmányait. A kereskedelmi testületek kérésére fordultak a bizottsághoz, hogy olyan esetekben, amikor az illetőnek nincs módjában eredeti okmányait bemutatni, fogadjanak el az illetőtől egy képesítését feltüntető írásos nyilatkozatot, vagy bizonyítványainak a munkaadó vállalat által hitelesített másolatát.

A LUFTBALLON.

Oroszországból Amerikába emigrál egy orvos. A barátja kikíséri a vonathoz és búcsúzóul így szól:

— Aztán küldj nekem Amerikából egy luftballont.

— Miért ép egy luftballont?

— Szeretnék egy kis szabad levegőt szívni.

Az aradi Iparosok Temetkezési Egyesületének közgyűlése

Vasárnap délelőtt Olariu Iustin elnökletével tartotta meg az Iparos Kultúrház nagytermében rendes évi közgyűlést az Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Egyesülete. Olariu Iustin olvasta fel az igazgatósági jelentést, amelyben többek között megemlékezett arról, hogy az egyesületnek 1570 tagja van és alakulása óta, tíz év leforgása alatt, több mint 25 millió leit fizetett ki a tagoknak temetkezési segélyek címén. A közgyűlés úgy a jelentést, mint a zárszámadásokat, valamint a költségvetést is jóváhagyta és a szokásos felmentvényt az igazgatóságnak megadta.

Ezután került sor a választásokra és három évi időtartamra a következő új igazgatóságot választották meg: Olariu Iustin, Hillyer Mihály, Zombory Gyula, Bakács Miksa, Kőszeghy Emil, Székely Béla, Mizera József, Curticean Stefan, Vandracescu Ignác. Egy évi időtartamra az alábbi felügyelőbizottságot választották: Reinhart Gyula, Holló Frigyes és Illyés István. Póttagok: Fibinger Izidor és Jakabffy István. A közgyűlés még huszonnégy választmányi tagot és tizenkét választmányi póttagot választott.

Kiket mentesít az új bélyegtörvény a könyvvezetés kötelezettsége alól?

A kiskereskedők és kisiparosok könyvvezetésével kapcsolatban a kolozsvári kivetési pénzügyigazgatóság 2392/1939. szám alatt az alábbi tájékoztató közleményt adta ki:

1. Az április 1-én életbelépett új bélyegtörvény mentesíti a könyvvezetés kötelezettsége alól azokat a kiskereskedőket és kisiparosokat, akik I.—VII. adófizetési osztályba tartoznak és évi adóköteles jövedelmük nem haladja meg az ötvenezer leit. A fenti rendelkezések értelmében az eddigi mentesítő illetékek (taxa forfetară) rendszerét, amelyet a pénzügyminisztérium 1938. április 2-án kelt 3866 és 1938. május 7-én kelt 15.162 számú rendeleteivel vezetett be azon kereskedők számára, akiknek évi jövedelme nem haladja meg a 150.000 leit, ezután nem alkalmazzák. Ennek értelmében azok a kereskedők és iparosok, akiknek évi adóköteles jövedelmük nem haladja meg a 150.000 leit és eddig a

mentesítő illetékek rendszere alá tartoztak, április 1-től kötelesek bevezetni és előírás szerint vezetni a törvényesen megkövetelt kereskedelmi könyveket.

A pénzügyminisztérium az ezen osztályba tartozó kereskedők és iparosok számára 1939 május 15-ig haladékot engedélyezett kereskedelmi könyvvezetésük felállítására, ezen időpont után azonban, ha a rendelkezésnek nem tennének eleget, — alkalmazni fogják ellenük a bélyegtörvény 75-ik szakaszának büntető rendelkezéseit.

2. Az április 1-én életbelépett új bélyegtörvény a részvénytársaságokat és a bankügyletekkel foglalkozó kereskedelmi vállalatokat kötelezi az összefoglaló főkönyv vezetésére. Amennyiben az illető vállalat könyvvezetése, olyan volna, hogy a főkönyvet mozgó nyilvántartólapok (kartotéklapok) helyettesítik, ezeken a lapokon kell leróni az előírt illetékeket.

Szatmár városa csődöt és büntetést kérhet polgárai ellen

A kolozsvári királyi helytartóság jóváhagyta Szatmár városának új szabályrendeletét, amely az illetékek és adók megállapítására vonatkozik. A szabályrendelet összhangba hozták az új közigazgatási törvény rendelkezéseivel is, amely így több újítást tartalmaz a tavalyi városi szabályrendelettel szemben. Lényeges újítás a temetkezési vállalatokra, illetve a temetésekre vonatkozó illetékek. A temetéseket négy osztályba sorozták és azok illetékét a következőképpen állapították meg: 1. luxustemetés illetéke 3000 lei. Luxustemetésnek minősíti a város azokat, amelyeknek összköltségei, sírhellyel együtt, a 15.000 leit meghaladják. 2. I. osztályú temetés illetéke 1000 lei. Az elsőosztályú temetés minősítése: összes költségei 10.001—15.000 lei között váltakoznak. 3. II. osztályú temetés illetéke 500 lei. Minősítése: ha a költségei 5001—10.000 lei között mozognak. 4. III. osztályú temetés illetéke 50 lei. Ennek költségei, sírhellyel együtt nem haladhatják meg az 5000 leit. Szegényeknek nyilvánított egyének temetése illetékmentes. Az új szabályrendelet kötelezi a halott hozzátartozóit, hogy már a haláleset bejelentése alkalmával az anyakönyvi hivatalban közöljék: hányadik osztályú temetést rendeznek és melyik temetkezési vállalat igénybevételeivel. Ezt az intézkedést a visszaélések megakadályozása érdekében iktatta be a szabályrendeletbe a város.

ÚJÍTÁSOK

A jövőben a szülésznők csak felét fizetik a 300 leies cégtáblaadónak.

Újításnak számít a kerékpárokra kivetett városi illeték, amelyet eddig nem kellett fizetni. Egy motorkerékpár évi adója 100 lei, oldalüléses motorkerékpáré 200 lei, rendes kerékpár évi adója 20 lei.

Részletesen közli az új szabályrendelet, mi az eljárás új iparengedély kiváltása, iparmegszüntetés, vagy bármilyen üzlethelyiség bezárása, cégtábla eltávolítása, a megadóztatott szerző, kocsi, kerékpár eladása, stb. esete. A változásokat azonnal jelenteni kell, az adótörlesztés érdekében. Aki ipart kezd, azonnal jelentse. Így

biztosíthatja magát a többlet-adóztatás ellen. Cégtábla esetén, ha például a férj cégét feleségére, vagy más hozzátartozója nevére íratta át, az utód felelős a régi cég városi adótartozásáért. Ilyen esetekben a város nem ad ki a megszüntetett cégnek adóbizonysítatot arról, hogy nincs adótartozása. Enélkül pedig a régi céget sehol sem törlik.

Az új szabályrendelet értelmében a város adókvetés nélkül is behajthatja az év első két negyedére esedékes adót, a múltévi alapon.

Drákói szigorúságú szakasza az új szabályrendeletnek, hogy a városi adóhivatal csődöt kérhet azon vállalatok: ipari műhelyek, kereskedelmi cégek, stb. tulajdonosai ellen, akik hat hónapot meghaladó üzlethérléssel tartoznak a városnak.

Bírsággal sújthatja a város azokat, akik az esetleges cégváltozásokat, vagy a megadóztatott tárgyak, illetve helyiségeknek előállított változásokat nem jelentik, vagy hamis adatokat, a ténylegesnél kisebb értéket vallanak be. Ilyen esetekben a büntetés: az eltitkolt értékek adójának 50%-a plusz 1000, illetve 1500 lei pénzbírság. A pénzbírság, behajthatatlanság esetén, közmunkára változtatható át. Ha a megbírságot egyén vonakodik a kirótt közmunkát elvégezni, a város lépéseket tehet a törvényszéknél a közmunkának börtönbüntetéssé való átváltoztatása érdekében.

A szabályrendelet már életbelépett.

ELISMERT BECSÉRTÉK.

Amint befut a vonat egy nagy alagútba, a néző utas párnák hosszú csőiben forr össze a szája. Mikor aztán kiér a vonat az alagútból, a szembenülő úr megszólal:

— Ez a kétkilométeres alagút tíz millióba került.

A fiatal asszonyka az urára néz és ragyogó szemmel mondja:

— Megéri.

A romániai gyáripár önadóztatást kíván

Irta: HALASZ SANDOR.

Annak a javaslatnak, amellyel most a Gyáripár Országos Szövetsége, az UGIR, a pénzügyi kormányzat elé állott, szűkebb körben el kellett volna kerülnie. Az ember e kézenfekvő ötlettel kapcsolatban önkéntelenül felveti a kérdést: miért ily későn, miért csak most jutott eszébe az érdekelteknek s illetékeseknek, hogy ezzel a tervvel a fiskus elé álljanak? A terv nagyzerű és egyszerű, akárcsak a Kolumbusz tojás és benne mindössze az a rejtély, hogy az adóalanyok eddig vajjon miért nem jöttek rá, hogy az ötlet ajánlotta eljárás az egyedül célravezető és megnyugtató. Az UGIR ajánlata röviden a következő: A szövetség gyáripari tagjai hajlandók az iparra előirányzott adót maguk kivetni és maguk behajtani. Azt állítják — és e tekintetben nem is lehet kétség, hogy az állam így előbbban, biztonságban és maradéktalanabban megkapja az iparra előirányzott adókat és illetékeket, a közvetleneket és közvetetteket egyaránt, mintha a fiskus gépezete maga vetné ki és szedné be azokat.

A közép- és nagyipar valóban megbízható, fejleményezett és szervezett. A szindikátusok, trösztök és kartellek müködjé bizonyítja, hogy az ipar vezetői igen sok nagy, kényes és szövevényes szakmai feladatot megtudnak oldani. Az anyagbeszerzése, a piac-szabályozás, az ár-merevítés, a termelési elosztás ezer felé ágazó kérdéseiben mindig is találtnak megnyugtató kiutat, önmagukat megbékítő megoldást, miért ne tudnák tehát azt az egyszerű feladatot is jól és hibátlanul megoldani, amely mindössze azt adja parancsba, hogy az ipar egyetemesen ki mindazt az összeget, amelyet az állami kárat tölte elkövén? Ha egyszer a pénzügyi kormányzat elvben elfogadja az ajánlatot, már csak részletekérdés, hogy miképpen osztja meg egységei között az ipar a reá kirótt egyszögű adó- és illeték-summát — az, hogy ez az önkívetés sokkal igazságosabb és progresszívebb lesz, mint az állami apparátusok hatalmi szóval megállapított adóösszege, igazán nem lehet vitás. A szakma maga megtéveszthetetlen. A szakma minden egyes egyede egész pontosan tudja, milyen munkafeltételekkel és tökéletesültséggel dolgozik, ki mennyi hasznót képes gépeiből és munkásaiból szerezni, ki hol veszített és hol nyert, hol ért el kivételes haszonlehetőségeket és hol szenvedett kivedhetetlen károsodásokat. A szakmát nem lehet megtéveszteni. A konkurrenciának ezer látó szeme s ezer tapogató csápja van. Nincs igazságosabb adóívétő bizottság, mint az ellenlábas, ha ugyanakkor tudja, hogy az ő adóját is ugyanaz az ellenlábas állapítja meg, akinek adóösszegére az előbb ő mondta ki az ítéletet. A gyáripár egymás és négy szem között megtalálja majd a proporcionálitást és a progresszívitást, amelyet az állami kivetés a legjobb szándék mellett sem kutathat ki, sőt ez az önkívetés biztosítja végre azt az adómorált is, amelyet ma mindenki — beszéljünk nyíltan — úgy esap be, ahogyan csak lehet.

A pénzügyi kormány a gyáripár ajánlatára egyelőre még nem válaszolt és így nem tudjuk, hogy lesz-e az adószedés e formája ellen kifogása és ha igen, milyen indokolással tagadja meg, hogy a komplikált és egyáltalában nem célravezető eddigi adóívétési és beszedési eljárást ezzel a jobb és egyszerűbb módszerrel felcserélje. Azt azonban tudjuk, hogy az érdekeltek, a gyáripár, nagyon szeretné, ha a pénzügyi kormány elfogadná ajánlatát, mert a jelenlegi állapot helytel-közzel már elviselhetetlen. Rengeteg időt, energiát, pénzt és ideget emészt fel az a mai rendszer, amely mellett nemcsak igaztalanul adóztatnak érzi magát az adóalany, hanem ezenfelül még állandóan abban a rettegésben is él, hogy valahol akaratlanul is vét a rengeteg ellenőrzést célzó könyvelési és egyéb adminisztratív paragrafus ellen s ezért olyan bírságokat kap, amelyek vállalatát ruinálhatják. Ma külön adó- és illetékszakszemérek ülnek a vállalatok irodáiban, külön szakma a pénzügyi tanácsadás és az illetékek labirintusában való útmutatásra és itt a magyarázata annak, hogy a gyáripár eljutott ahhoz a kézenfekvő megoldási ötlethez, hogy kifizeti önként, egyszögben és teljes összégben az államnak a gyáripártól remélt minden bevételét, csak engedtesék meg neki, hogy a porciózást egyszerűen, a szétágazó és egyben összébogozó paragrafus rengeteg

alkalmazása helyett, amúgy parasztosan maga intézhesse. Legyen úgy, hogy a szakma porcióz és az adóalany fizet! Az önkívetés körül természetesen lesz vita, sőt veszekedés és harag is lesz, de a végén, a fellebbezhetetlen megállapítás után legalább nincs tovább idegizgalom, csak fizetni kell.

Az adóalanyt a fiskus sohasem tudja százezreket megfogni. Nem évszázados, de évezredek ez a bujdoska, amely időnként és csak akkor jutott valamennyi megnyugvásra, amikor — középkorban — vérrel és vassal szedte be az úr az adót. Az akkori kiskirályok parancsba adták az összeget és a város, a tartomány, a hűbéresség, a hódoltság vagy kifizette az összeget, vagy jött a szablya és jött a tűz. Ennek az adóbehajtásnak azonban az volt a hibája, hogy általa megsemmisült az adóalany is. Másodszor felégetni a felégetett várost és még egyszer legyilkolni az egyszer már legyilkolt adóalanyt nem lehetett. Ennek a krudélis és drasztikus adózási rendszernek megoldására éppen olyan sokára jöttek rá, mint a mai rendszer átszervezésének kézenfekvő kiútjára. Annak az angol lordnak nevé, aki ebből a középkori adóablásból a bölcs és az adóalanyt életben tartó adószedés módszerét kiagyalta, a brit birodalom gyarmatosításának története hálásan feljegyezte. Lord Lugardnak hívták ezt az urat, aki mint Nigéria kormányzója kitervelte a közvetett kormányzás, az „indirecte rule”-ötletét. Ez a módszer még ma is biztosítja az angol gyarmatok békéjét. Lord Lugard azt az álláspontot képviselte, hogy nem lehet a néger agyonverni, ha ne dolgozik, mert bár ez esetben is brit birodalmi tulajdon marad Afrika, de nem marad benne néger. Fel kell tehát adni a rabláncra fűzött kauszok csapolók és gumibottal hajtott gyapotszedők termelési rendszerét és össze kell szövetkezni a törzsfőnökökkel. Lord Lugard rájött, arra, hogy a legolcsóbb és legmegbízhatóbb pandur és adóvégrehajtó a bennszülött hatalmasság. Csak ezek tudnak munkafegyelmet tartani, csak ők azok, akik nyersanyagot, sőt pénzt is el tudnak a négerből csiholni és mind-

ezeken felül az ő kormányzásuk esetén a néger még megelégedett is. Az indirecte rule bevezetése óta minden angol gyarmati székhelyen két „palota” áll. Az egyik az angol gyarmati-körzet parancsnokának székhelye, a másik a törzsfőnöké. Az egyiket a brit lobogót, a másikon a törzsi címerrel díszített egzotikus színeket lengeti a szél. Az angol hivatalnok nem csinál semmit, ezzel szemben a bennszülött hivatalnok dolgozik, ügybuzgókodik és fontoskodik. Ő a bérlo, a munkavezető, ő az adóvégrehajtó.

Es megy a dolog simán és zökkenés nélkül. Ebből a gyarmati példából okólni és épülni lehet. Európa pénzügyi kormányainak rá kell eszmélniük arra, hogy a közvetlen adókormányzat a legjobb és legideálisabban igazságos végrehajtás esetén sem lehet olyan kiengesztelő és megnyugtató, mint az önbíráskodás parancsszója. A falusi bíró jogilag talán elképesztően naiv és abszurd igazságtévesztésben hamarabb és megnyugodottabban bele-törődik a falú népe, mint a taláros bíró paragrafus mondásába, a laikus választott bíróság gordiusi csomó oldását néha salomoni ítéletnek érzi a polgár, holott az sok esetben legfeljebb praktikus egyezség, de nem abszolút igazság és így minden bizonnyal az önadóívetésnek a szakmai kartára által meghatározott kulcsát is kielégülten fogja fogadni az adóalany, mert a kimondott szó „otthon”, egymásközött, hasonló sorúak hasonló sorúban mondatott ki.

Egészen csodálatos, ahogyan primitívek és fejlődött kultúrfokon állóak egyaránt gögös lenézéssel tekintenek az idegenre, annak beleértésébe, ahogyan hatalmi szavát s parancsát fogadják, amikor éppen bölcsességét és jóindulatát kétségbevonják. Mindegy, hogy csizmadjáról van-e szó, vagy hatalmas gyárvállalat vezérigazgatójáról, mindketten szakmai gög és büszkeség elzártkózottságában viszszautasítanak minden kívülről jövő tanácsot, útbaigazítást, ítéletet, de viszont elfogadják a szaktárs szavát, mert az nemcsak szak, de osztályos társa is, akinek joga van abban az elkerített világba, a melyben az osztály él, szólni és hangot hallatni.

Már csak ezekért a pszichológiai megnyugtató momentumokért is bölcsen határozna a pénzügyi kormányzat, ha elfogadná az UGIR ajánlatát. Utóvégre nem arról van szó, hogy „nem adózunk”, hanem ellenkezőleg éppen arról, hogy az előirányzat keretét minden ittfekező, ellenőrző és végrehajtó erőszak alkalmazása nélkül csengő pénzzel akarják kitölteni. És ha erről van szó, akkor a pénzügyi kormányzatnak mindegy lehet, hogy a végső nagy summába ki mennyi kis összeget fizet.

Megalakult az új temesvári iparosegylet

A temesvári ipari munkaadók szindikátusának utolsó évi közgyűlése a céltörvény intézkedéseinek megfelelően kimondta a szindikátus felszámolását és utána nyomban megalakították az iparosok új egyesületét. A szépszámban megjelent iparosság előtt Kovács István, a felszámoló ipari szindikátusnak éveken át volt fáradhatatlan munkásságu elnöke, meghatott szavakban búcsúztatta a szindikátust és méltatta annak az iparosság érdekében mindenkor kifejtett tevékenységét. Rámutatott arra, hogy

a szindikátus elismert tényezője volt az ország gazdasági életének,

aminek tizenhét éven át ismételtén adtak kifejezést azok a közéleti előkelőségek, kormánytagok, akik a szindikátus vendégei voltak. Nem egyszer állapították meg ezen magas látogatások során, hogy az ipari szindikátus méltatászmény és az a miniszter is, aki annak idején 1921-ben

A TEXTILANYAGOK TARTÓSSÁGI FOKÁT MÉRNI LEHET.

A leedszi természettudományi társulat ülésén érdekes új találmányt mutattak be. A készülék, amelyet, M. C. Marsh dr. szerkesztette, a textilanyagok tartóssági fokának mérésére szolgál. Pontosan kimutatja, mennyire véd valamely szövet hideg és szél ellen. A viseltes ruháról, amelynek szövete már megkopott, pontosan megállapítja, elegendő-e a test melegének megvédésére. Megmondja, hogy egy finom selyemharisnya elég melegen tartja-e a kényes női lábakat. Az új találmányt a textilgyárak és szövetségkötők kitűnő eredménnyel alkalmazzák. Arról azonban, hogy a selyemharisnyák melegegi fokát méri-e vele, nem szól a krónika. Azt hisszük, a nők lesznek az első, akik ennek a készüléknek a hitelességét kétségbe fogják vonni.

a szindikátusi törvényt megalkotta, büszkeséggel hivatkozott arra, hogy

a temesvári szindikátus a legszebben való-sítottta meg az általa életrehívott törvényt és annak elgondolását.

Jóleső érzéssel hivatkozott Kovács István elnök ezekre a mozzanatokra, amelyek a szindikátus működésének legértékesebb elismerését képezik, egyben hálás köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik lehetővé tették ezt az eredményes működést, köszönetet mondott a temesvári iparosság-nak, az egyes szakcsoport elnököknek és többi munkatársainak.

A záró aktus után Kovács István elnök megnyitotta az új iparosegylet megalakulását kimondó közgyűlést, amelynek jegyzőkönyvét Vetterány Viktor dr. és Gazda József vezették, hitelesítők lettek Götz László építész és Dóczy Árpád asztalosmester. Az alapszabályok elfogadása után

egyhangúlag kimondták az új egyesület megalakítását és megválasztották annak választmányát.

Ennek tagjai a következők lettek: Arendt Gyula, Gutu Simeon, Götz László, Hirschl Albert, Hollinger Miklós, Huhn János, Kovács István, Oláh Sándor, Reichardt Gyula, Reichenbach Sándor, Romy Kálmán, Szappanos Gyula, Szász János, Tillich Rezső, Wanthum Brunó, Walzer Miklós és Wawrinszky Béla. Ellenőrök lettek Csendes Lipót, Hermann György és Österling János. A választmány a maga tagjai köréből megválasztja majd az új egyesület elnökét és két alelnökét. Az adminisztratív teendőket és az iroda vezetését Gazda József titkár látja el, aki eddig is hosszú éveken át hűséges szószólója volt az iparosság érdekeinek.

Szigorítják a fogyasztási illeték ellenőrzését

A fogyasztási adó fizetésének helyesebb ellenőrzése végett a pénzügyminisztérium a következő intézkedéseket tette:

1. Azon vállalatok, amelyeknek termékei fogyasztási illetékek alá esnek (kereskedelmi malmok, villanygő, fémipari tárgyak, cement és szén-savgyárak, valamint cement, szén-sav, liszt, petróleum, cukor, növényi olaj és fémtermékek eladásával foglalkozó cégek) számláikat és szállítójegyeiket a pénzügyvizsgáztóság által láttamozott könyvből kitéptett szelvényes (cotor) lapon állíthatják ki. A láttamozást a pénzügyvizsgáztóságon működő Birou Materialelor végzi és ettől eltekintve a pénzügyvizsgáztóság lebélyegzi a szelvénylap mindkét felét.

2. A Birou Materialelornál könyv fektetettik fel, amelyben minden cégnek külön lapja lesz és azon a vállalat terméke vagy árucikke, a láttamozott szelvényes könyvecskék száma, ezek lapjainak mennyisége és a láttamozás időpontja feltüntetettik. Ha a vállalat mellett ellenőrző tisztviselő működik, úgy ezek az adatok vele is közlendők.

3. Azok a cégek, amelyek mellett ellenőrző tisztviselő nem működik (eladási üzletek) tartoznak evidenciakönyvet felfektetni, amelybe a Birou Materialelor tisztviselője a szelvényes könyvecskék láttamozásakor a fenti adatokat bevezeti. Ezen könyvben a Megjegyzések rovatába az ellenőrző tisztviselő ellenjegyzését vezeti be, míg a szelvényes könyv utolsó lapján megjegyzi, hogy az az evidenciakönyvbe bevezetett. Az evidenciakönyv az összes felügyelő szervezetnek bemutatandók.

4. Az ellenőrzés megkönnyítése végett a Birou Materialelor csak olyan számla- vagy szállítási jegy-könyvet fog láttamozni (szelvényes könyvecskéket), amelyek a cégfeliratot tartalmazza a bonok vagy számlák felső részén.

A beruházási kötvények sorsolásának eredménye

A beruházási (Inzestrare) kötvények május elsején 18-ik húzásán az 1.506.280. sz. kötvény 3 millió, az 55.831 és 3.617.680 sz. kötvények 1—1 millió, az 1.968.783, 2.587.126 és 3.715.554 sz. kötvények egyenként 500 ezer leies prémiumot nyertek. További prémiumok: 250 ezer lei: 89.014, 1.934.430, 2.118.366, 3.718.189, 100 ezer lei: 28974, 95023, 95305, 238950, 572752, 647992, 668883, 736914, 752446, 786790, 974990, 129274, 1439077, 1451987, 1555147, 1575105, 1612984, 1684903, 1741859, 1819722, 18622462, 1862463, 1866012, 2073429, 2083947, 2395637, 2518942, 2518951, 2859192, 2918458, 2991233, 3082290, 3084275, 3129550, 2292035, 3469, 036, 3520561, 3707736, 3737641.

Ezenkívül igen sok kötvényt 1000 leies prémiummal sorsoltak ki.

A kifizetések június elsejétől Bucurestiben a Banca Nationala, vidéken pedig a jegybank fiókjai eszközlik.

Szigorúan ellenőrzi a házépítési illeték befizetését a munkáspénztár

A Monitorul Oficial ez év március 30-iki számában jelent meg a munkásházak építéséről szóló törvény, amelynek 46. szakasza úgy intézkedik, hogy

mindazon munkaadók, akik ötnél több alkalmazottat foglalkoztatnak, a házépítő-alap javára 3 ezrelékes illetéket tartoznak leróni

az összes alkalmazottak fizetése után. Ezt az illetéket a társadalombiztosító pénztárnál kell fizetni. A fenti illeték alól csak azok mentesülnek, akik igazolják, hogy az utóbbi öt év leforgása alatt munkásházakat építettek saját költségükön, még pedig annyi lakást, amely alkalmazottaik legalább 25 százaléka részére elégséges. A mentesség csak öt évi időtartamra vonatkozhat. A fenti illeték kivül

minden alkalmazott, aki tagja a társadalombiztosítónak, heti 1 leu illetéket kell lerójon a fenti alap javára.

Ezt az illetéket az alkalmazott viseli, a munkaadó azonban köteles azt levonni, befizetni és a fizetési lista külön rovatában feltüntetni. Azok esetében, akik bélyeggel rójják le az illetéket, ez a heti egyleves illeték is bélyeg alakjában róható le a Fondul Muncii bélyegével együtt. A fenti rendelet pontos alkalmazására a betegsegélyző pénztárak most újból felhívták a munkaadók figyelmét.

A fogyasztási üzemek repülőbélyegeinek leróvása

A szelvényfüzet kiállítása és megőrzése. A kereskedelmi és iparkamara felvilágosító körlevele.

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége körlevelet küldött a kamarákhoz, amelyben részletes felvilágosítást ad arról, hogyan kell a fogyasztási helyiségekben a fizetési jegyzékeken a repülőbélyeget leróni. Ismeretes, hogy 20 leit meghaladó fogyasztás után 1 leu repülőbélyeg jár 99 leig bezárólag és 2 lei 99 leitől 10 ezer leig. Ezen összegben túl a kávéházi és éttermi fizetési lapok mint nyugták bélyegeztetnek a fokozatos táblázat szerint.

A fogyasztásra rendelt helyiségek fizetési jegyeket csak szelvényes füzetből adhatnak ki, amelyben, tehát a fizetési laphoz perforáltan marad a „cotor”, vagyis az ellenőrző lap. A könyvecske mindkét részén fel kell tüntetni a helyiség nevét a tulajdonost, a helyiség lakcímét és a sorszámot. A füzetre a tulajdonos rá-

vezetni tartozik, hogy melyik fizetőpincérnek adta ki és a kiadás keltét. Ezt a rávezetést úgy a tulajdonos, mint a főpincér aláírják. A tulajdonos tartozik a repülőbélyeget beszerezni és annak árát a főpincértől előre beszédni, hogy az ezáltal is kényszerítve legyen a bélyeg leróására, hogy az előlegezett összeget visszakapja. A tulajdonosnak minden este ellenőriznie kell, hogy a fizetési füzet helyesen használtatott fel. A füzet bejegyzésekor a befejezés keltét fel kell arra jegyezni és a füzet öt éven át megőrizendő. A bélyegzésre a kisalakú kettős repülőbélyeg szolgál, ez azt a fizetőpincér bélyegzőjével, vagy aláírásával akként kell megsemmisíteni, hogy az úgy a bélyeg két részére, mint az ellenőrző és fizető lapokra essen.

Megjelent az illetékegyenértékadóról szóló törvény végrehajtási utasítása

Szigoru értékelési szabályokat tartalmaz a miniszteri rendelet Részletes ismertetés, hogy mi esik egyenértéki adó alá?

Az április elsején megjelent törvény módosítja a bélyegtvörvény 16. szakasza 2. paragrafusának 2. bekezdését és ennek értelmében minden közjogi vagy magánjogi személyiség illetékegyenértékadót tartozik fizetni, a természet, vagy rendeltetés szerint ingatlan vagyona után továbbá — a kereskedelmi társaságok kivételével — az ingó vagyon után is. Ennek az adónak az a természete, hogy kompenzálja az államot az elmaradt illetékért, mivel a jogi személyiségek kezében lévő vagyon tárgyak rendszerint kötétek és ritkán kerülnek forgalomba. A törvényhez most jelent meg a pénzügyminisztérium 49.219. számú végrehajtási utasítása, amely egyes kérdésekre felhívja a kivető közegek figyelmét.

Természet szerinti ingatlanok a szó szorosabb értelmében annak mondott vagyontárgyak: a föld, az épület. De a magánjog szerint ilyeneknek tekintendők: a cölöpökre helyezett malom, a lábonálló termés, a gümölcsfa, a mezőgazdasági célokra használt állat, stb. Az április 1-iki törvény a rendeltetés szerint ingatlan fogalmánál hivatkozik az okiráltságai polgári törvénykönyv 468. szakaszára, amelyben fel vannak sorolva azok az eredetileg ingó természetű dolgok, amelyeket a tulajdonos iparvállalatában vagy gazdaságában, az állandósítás jellegével használt fel. Így tehát

a fundus, instructus, a mezőgazdasági felszerelés, az iparvállalati gép, motor, stb. rendeltetés szerint ingatlannak tekintendők

és így a mostani új adókirovés során fel lesznek értékelve. Megjegyezni kívánjuk, hogy egy korábbi törvény kiterjesztette a természet és rendeltetés szerinti ingatlan fogalmát az erdélyi magánjogra is és ugyanezen törvény igen sok rendeltetés szerinti ingatlanosított tárgyat természeténél fogva ingatlannak jelent ki. Így az üzemekben alkalmazott szondák, tartályok, vezetékek, motorok, pumpák, stb. természeténél fogva ingatlanoknak tekinthetők, tehát a teljes üzemi felszerelés.

A fogalmi meghatározás szükséges azért, hogy az adóalany tisztában legyen azzal, milyen vagyontárgyak értékeltetnek fel az illetékegyenértékadó fizetése végett. A most kiadott miniszteri utasítás megjegyzi, közbömbös az, hogy a kérdéses tárgyak a tulajdonos használatában vannak-e, vagy bérbe vannak adva, mert nem a jövedelem megadóztatásáról, hanem az érték illetékeztetéséről van szó. A felek közötti szer-

ződés annyiban veendő figyelembe, hogy amikor az kiköti, hogy a bérlo vagy kitermelő tartozik ezt az adót fizetni, úgy az elsősorban rajta hajtandó be, de

ilyen szerződéses megállapodás hiányában az adóért a tulajdonos felel.

Ezen adó alá esik az az ingó tárgy is, amelyet idegen ingatlanba épített, tehát a kitermelésre adott erdőterületen épített iparvasút, a petróleumkitermelési területen épített vezetékek, stb.

Fontos kérdés az, hogyan értékeli fel a kincstár mindezeknek a javaknak az értékét. Altalában az örökösödési eljárás során gyakorolt értékelés a mérvadó, de

az állam nincs kötve a minimális értékhez és amennyiben a forgalmi érték a minimális értéket meghaladja, az utóbbi veendő figyelembe.

Ha valamely vállalat ingatlanral rendelkezik, a melyet nem használ fel közvetlen a vállalati termelés céljaira, úgy az ingatlant négyzetötenként és az épület értéke szerint kell felértékelni, de az érték a minimális értéknél kisebb nem lehet.

Új felértékelés alá kerülnek az iparvállalati üzemépületek,

amelyek a házadótól mentesek voltak. A miniszteri utasítás itt utal arra, hogy a szomszédos ingatlanok értékét és a reális forgalmi árat kell kivétési alapul venni.

Kivetés alá kerül az üzemi felszerelések értéke, amely nagyobb gyárakban szakértői felbecslést fog igényelni. Egyébként a kérdéses felszerelés eredeti beszerzési ára a döntő, amelyből a megfelelően igazolt, kopási százalékok leirandó. Vizsgálni fogják, hogy az értékek milyen összegre lettek biztosítva, mert ez a felszerelés felértékelésének egyik legjobb módja. A felszerelés amortizálására csak annyiban van hely, a mennyiben az ténylegesen kopott, tehát e tárgyban

nem irányadó az egyenesadótörvényben megengedett amortizálás.

A törvény szerint közhasznági, vagy közhasznú jogi személyek épületei mentesek az illetékegyenértékadó alól. Ugyanígy az egyházi épületek is, de csak az, amely istentisztelekre és a lelkész lakására szolgál. Így tehát például az erdélyi Státus, vagy a plüspökségek javaira a mentesség nem terjed ki.

Nem lesznek ülnökök a munkabírószágon

Lényeges módosításon megy át a munkabírószági törvény

A törvényhozó tanács kedvezően véleményezte a munkabírószágról szóló 1933. évi február 15-iki törvény módosítását, amely gyökeres lesz. A készülő módosítás szerint:

1. Megszűnik a delegátusok (ülnökök) részvétele a munkabírószágnál, kivéve a kollektív szerződés tárgyában keletkező konfliktusokat.

2. A munkabírószághoz olvad be a végzett munka értékének biztosításáról szóló törvény alapján létesített választott bíróság. (Ami már a korábbi törvény is elrendelt.)

3. A munkabírószághoz kerülnek a szakmai képesítésről, az IOV-ről és a munkáspénztárról szóló törvények egyes kihágásai.

4. Tárgulni fog a munkabírószágon illetősége, mert az eddig abból kizárt alkalmazottai kategóriák (ügyvezető igazgató, stb.) perel is oda fognak tartozni.

5. Végül az új törvény kodifikálni fogja e tárgyban létesült joggyakorlatot.

A fogyasztási illetéket fizető vállalatok ellenőrzése

A pénzügyminiszter a fogyasztási taxák ellenőrzésének megszigorítása céljából a következő új rendelkezést adta ki:

1. Azok a vállalatok, amelyeknek termékei fogyasztási taxa alá esnek és amelyek kötelesek az eladott árukról számlákat, expedíciós jegyeket (avize de expedite), vagy bonokat kibocsátani, mint amilyenek a kereskedelmi malmok, villanykörte gyárak, fényárú, cement, szénasavgyárak és cement, szénasav, liszt, petróleumtermékek, cukor, növényolaj és fémárú eladási raktárak is, — ezeket a számlákat, vagy bonokat szelvényes carnettekbe tartoznak kiállítani, amely könyvecskéket a kivető pénzügyigazgatósággal kell láttamoztatni. A láttamozást a pénzügyigazgatóság anyag-ügyosztálya (biroul materialelor) eszközli. Ettől függetlenül a pénzügyigazgatóságnak a carnettek minden egyes lapját bélyegzővel kell lepecsételni, úgyhogy a bélyegző egyik fele a szelvényre, a másik fele pedig a lezárt részre kerüljön.

2. Az anyagügyosztály új nyilvántartási könyvet fektet fel, amelyben minden egyes vállalat számára külön lapot kell nyitni és abba a következő adatokat bevezetni: A vállalat nevét és címét, a vállalat termékeit, a vállalat nevét a vállalat gyárt vagy árusít, kategória szerint, a láttamozott carnettek számát (számlák, bonok, expedíciós iver), azoknak a lapoknak a számát, amelyet minden egyes könyvecske tartalmaz és a láttamozás időpontját.

Abban az esetben, ha a láttamozást valamely vállalat mellé kirendelt ellenőrzési közeg végzi, az utóbbi köteles a most említett adatokat a pénzügyigazgatóság ellenőrével is közölni.

3. Azok a vállalatok, amelyeknél nem működik ellenőrző hatósági közeg, mint amilyenek az eladási raktárak, kötelesek egy új nyilvántartási könyvet felfektetni. Ebbe a nyilvántartási könyvben egy „megjegyzés” című rovat is lesz, amelyet az a tisztviselő ír alá, aki a láttamozást végezte. A carnet utolsó oldalán pedig az anyag-ügyosztály feljegyzi a következőket: „trecut în registrul de evidentă sub Nr...” vagyis azt, hogy a kiadott carnets könyvecske a nyilvántartási könyvben milyen szám alatt szerepel.

Csak mulhatatlan szükség esetén idézze meg a vegyes bizottság a cégbejegyzésért folyamodókat

Köztudomású, hogy az elmúlt év december 16-án életbelépett az új cégbejegyzési törvény, amely gyökeresen megváltoztatta a cégbejegyzési eljárást. Az új rendszer alapján a cégbejegyzés ezentúl nem kizárólag a kereskedelmi és iparkamarák hatáskörébe tartozik. Minden cégbejegyzésre vonatkozó kérvényt az új rendszer szerint előzetesen egy, a királyi széktartóság székhelyén működő vegyesbizottság vizsgál felül és csak ennek a bizottságnak véleményezése, illetve, határozott utasítása alapján történhetik meg a kamaránál a cégbejegyzés. Az aradi érdekeltek azt panaszoják, hogy a bizottság munkája rendkívül lassan halad előre. Aradról az új törvény életbeléptetése óta negyven kérvényt küldtek el Temesvárra és ezek közül eddig hat nyert elintéztet, a többi kérvények letárgyalása még folyamatban van. A kérvények tárgyalására ugyanis már sor került, azonban az esetek nagy százalékában a bizottság újabb iratok csatolását kérte. A cégtörvény felhatalmazza az említett bizottságot arra, hogy abban az esetben, ha szükségesnek látja, idézze meg az ügyek tárgyalására személyükben a kérvényezőt. Az aradi kérvényezők azt panaszoják, hogy az említett bizottság az esetek jelentős százalékában, szinte kivétel nélkül megidézi személyükben is a kérvényezőt, ami számunkra idővesztést és költséget jelent a bizottság előtt való megjelenés különösen azok számára ütközik akadályokba, akik minimális tőkével rendelkeznek például kis vegyeskereskedést akarnak nyitni és minden újabb költség üzletük alapítását nehezíti meg számukra. Abban az esetben viszont, ha a kérvényező a bizottság idézésére nem jelennek meg, ügyük tárgyalásán, a bizottságnak jogában áll a kérvényt érvénytelennek tekinteni és az ügyet levenni a napirendről, illetve a kérelmet elutasítani. Mindezekre való tekintettel az aradi kereskedelmi érdekképviseletek azt kérik majd, hogy a bizottság csak mulhatatlanul szükséges esetekben idézze meg személyükben a kérvényezőt, más esetekben pedig jelenlétük nélkül, a benyújtott okmányok alapján tárgyalja le a kérvényeket.

Követelhet-e kártérítést az elbocsátott idénymunkás

Erdekes jogi probléma került egy munkabérből kifolyólag az aradi törvényszék elé. A pert Kramer Ferenc alkalmi munkás indította az aradi cukorgyár ellen. Keresetében kifejtette, hogy a múlt év szeptember elején alkalmazta őt a gyár és az írott szerződésben leszögezték, hogy alkalmaztatása a munkadíj, az úgynevezett kampány befizetéseig szól. A cukorgyár tudvalevőleg az évnek egy bizonyos szakában dolgozik és ezért alkalmaz meghatározott időre munkásokat. Az említett keresetben Kramer elpanaszolta, hogy kilenc heti munka után, november 9-én elbocsátották, annak ellenére, hogy szerinte a munkaszerződés akkor még nem járt le, mert hiszen a gyárban a munka még folyt. Keresetében ötezer lei megfizetését kérte, vagyis a munkálatok befejezéséig járó fizetését.

A munkabíróság a munkás keresetének

helyt adott azzal az indoklással, hogy Kramert a gyár valóban meghatározott időre alkalmazta, mivel pedig a munkálatok csak december 11-én fejeződtek be, Kramert csak ekkor lehetett volna elbocsátani. Nem fogadta el a bíróság a gyár azon védekezését, hogy időközben a munka fokozatosan csökkent és ezért munkásai fokozatosan elbocsátására kényszerült. Mindezekre való tekintettel a munkabíróság 1170 leit ítelt meg Kramer számára, kimondva, hogy december tizenegyedikéig csak ennyi fizetés járt neki.

A cukorgyár felfolyamodást adott be az ítélen ellen a törvényszékhez, arra hivatkozva, hogy Kramert idénymunkára alkalmazta, függetlenül a munka időtartamától. A törvényszék ennek az álláspontnak helyt adott, kimondva, hogy idénymunka esetében nincsen pontosan meghatározva az az időpont, ameddig a munkás alkalmazásban marad. Erre való tekintettel a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, Kramert keresetével elutasította és a perköltségekben elmarasztalta. Az ítélet jogerős.

Az Olgyayak

Írta: HARSANYI ZSOLT

1.

Törzsszöcs régi magyar familia az Olgyay. Mai emberek főként csak a kitűnő festőművész, Olgyay Ferenc nevét ismerik, de a régi megyei világ tudói, kivált a pozsony megyei, jól tudják, hogy ennek a nemzetségnek tagjai igen jelszen vettek részt a politikai közéletben.

Példának okáért az az Olgyay, aki ugyanakkor volt alispán Pozsonyban, amikor az örökös főispáni széket gróf Pálffy János hirtőlte be. Irtam már erről a Pálffy Jánosról, mintaképe volt a gögös és kemény oligarkának. Olgyayval is akadt baja. Mert mikor utazott szekéren és a rossz utak folyán a szekér, elmerülvén kerekagyig az utasmarasztaló deszákba, elakadt, gróf Pálffy mérgében egyenesen az alispánhoz küldött: jöjjön és segítsen, ő felelős a kátyúért.

Leit ebből haddehadd, mondhatom. Az alispán pártja, vagyis a nemzeti ellenzék, (régebben ez természetes eloszlása volt a magyar vármegyei pártéletnek), elhatározta, hogy ezt aztán igazán nem fogják annyiban hagyni. Nagy volt a készülődés, de nem maradt rest a főispán aulikus pártja sem. Elérkezett a megyegyűlés napja. Nagy izgalomban szólalt fel Bacsák János, az ellenzék vezérszónoka. Előadta azt a hajmeresztő dolgot, hogy az alispán hivatalos méltóságát a főispán, milyen példátlanul megsértette, majd beszédét így fejezte be:

— Eddigi életemben szilárdan állottam az ősi jog, a Corpus Juris alapján. E szilárdságom a törvény hiányossága folytán most inogni kezd. Mert törvénytárunk arra, az esetre, ha a törvényes királyi törvényeknél, pontosan rendelkeznek, esemmi tételes törvényünk azonban nincsen arra, az esetre, ha a főispán hülye. Mást nem indítványozhatok tehát, mint hogy szavazzunk bizalmatlanságot a főispánra.

Ott volt a megyegyűlésen egy harmadik párt is: a pozsonyi német töredék-lakosság képviselője,

én már nem tudom, hogy hívták: Kraxelhubernek vagy Mittelmeyernek. Felszólt:

— Ezen a közgyűlésen csak kétféle ember van itt mindenki vagy rokona az alispánnak, tehát ellenzéki, vagy uradalmi tisztje a főispánnak, tehát kormánypárti. En ezt a közgyűlést elhagyom.

A németek kivonultak. Most megszólalt a főispán.

— Elhangzott ellenem egy bizalmatlansági indítvány. Ki akar ellene felszólni?

A főispán párthívei zavarban voltak. Senki nem készült bizalmatlansági indítványra. Egymásra néztek nagy bajukban és hallgattak. De a főispán nem jött zavarba.

— Ha nincs az indítványnak ellenzője, egyhangú határozatként kimondom, hogy a gyűlés nem bizalmatlanságot szavazott. Mivel azonban örökös főispán vagyok, ezennel a helyemen maradok. Attérünk a tárgysorozat következő pontjára.

Igy végződött a pozsonyi megyegyűlésen a nevezetes Olgyay-életem.

2.

Híres ember volt az Olgyayak között Olgyay Boldizsár is, akit csak Bódi néven ismert az egész megye. Mikor Napoleon fenyegette Ferenc császár birodalmát, talpra állottak a nemes inszurgensek és természetesen a pozsony megyei nemesség sem maradt hátra. S a nemesek közt is Bódi volt az első. Kivonult nagy kackián, szép zsinórosan.

De nem sok hadi dolga akadt. Csátára nem került a sor. Az inszurgensek tanyáztak a tisztáson, reggel bőséges vadászreggelit fogyasztottak, délig elvoltak veles, akkor nekiláttak az ebédnek. Az ebédhez persze ittak. De alaposan. Olyan alaposan, hogy már igen nagy lett bennük a természet. Bár most jönne az a Napoleon, mondták koccintva és hőködve, majd ellátnak a bonját.

Es ime, a messzi országon porfelleg tűnt fel. Közeledtek a franciák. Egész sereg. Ők maguk összesen heten voltak. Bódi köztük a parancsnok. Ha egészen józan, bizonyára azt védenyele volna, hogy kapják lőrá és fússanak. De nem volt egészen józan. Ennélfogva a héthől két embert az er-

dőbe küldött azzal a parancsal, hogy eszeveszetten trombitáljanak. Maga pedig ötödmagával neki szaladt a franciáknak. „Rajta, rajta” ordítással, hosszuvágtaiban, meztelen karddal. A franciák igen meglepte békés poroszkalásukban ez a váratlan támadás. Elővédnek néztek öt lovast, az aradban tanayázó nagyvitéz elővédje. Azonnal megadták magukat. Háromszázán voltak összesen. A tábori pénztárt szállították volna ilyen kísérettel Győrbe. Bódiék háromszáz foglyot ejtettek és lefoglalták a teméntelen pénzt tartalmazó kasszát. Akkorára már ki is is jelenodtak a hadiizgalomtól.

Ennek a csodás csatának híre a bécsi udvarba is eljutott. Mivel tünstessék ki Olgyay Bódi? A Mária Terézia-rend jöhetett volna szóba, de azt aféle felkelőnek, inszurgensnek, nem lehetett adni, csak rendes sorkatonának. Ezért Olgyay Boldizsárt hamar kinevezték kapitánynak. Akkor aztán megkapta a Mária Terézia-rendet.

A Mária Terézia-rendes ember tudvalevőleg folyamodhatik báróknál. De Bródi a fejét rázta.

— Miért legyek én báró, ha Olgyay lehetek. Nem folyamodott. Ezért nem is visel bárói rangot a ma élő Olgyayak egyrésze.

3.

A borocskát bizony nagyon szerette valamennyi Olgyay. Mikor ennek a Bódinak fivére, Olgyay Miklós, kilencvenhárom éves korában a halálra készülődött, odagyűjtötték köréje családját. Ott volt leánya is, aki nem volt más, mint Szüllő Géza édesanyja.

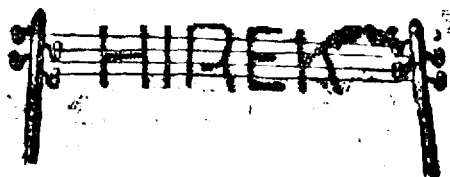
— Parancsol az orvosságból, édesapám? — kérdezte Szüllőné.

— Minek az már, édes lányom, — felelte a haldokló.

— Hát egy kanál jó erős húsleves nem kellene? — Kösönöm, — nem kérek, — felelte Olgyay kedvetlenül.

— Hát egy kis pohár tokajit? — No, azt még hamar megiszom, — mondta a haldokló.

— Odaadja nekí, megitta. Csattintott egyet a nyelvével, aztán bölcsen meghalt.

AZ IPAROS

Megjelenik minden második pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és Kiadóhivatal — Redaction und Administration: Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Készenléti díj 200 lei. Arad, Caminul Industriaşilor — Iparos Otthon. Strada Brătianu 18.

A munkahelyéről távozó munkás kikapja a gázárlásra levont részleteket

Az ideiglenes jellegű alkalmazottak, ha napi 50 leinél kevesebbet keresnek, 12 havi részletben fizetik ki a kötelező gázárlás ellenértékét. Azok a nem állandó jellegű alkalmazottak, akiknek napi keresete 50 és 100 lei között mozog, míg azok, akiknek napi keresete a száz leit meghaladja, 6 havi részletben egyenlítik ki a gázárlás ellenértékét.

Ilyen alkalmazottak esetében a munkaadó a havonta levont részleteket magánál tartja és csak amikor a gázárlás értékének teljes összege lefizetést nyert, rendeli meg az említettek számára a gázárlást. Abban az esetben, ha egy ilyen ideiglenes jellegű munkás elhagyja munkahelyét és a még hátralékos részleteket nem akarja munkaadójának kifizetni, a már levont összegek a munkásnak visszaadhatók, de a munkást figyelmeztetni kell arra, hogy az így kapott pénz új munkahelyén fizesse be annál is inkább, mert 1939. október 30-ika után a munkaadóknak tilos olyan alkalmazottakat felvenni, akik gázárlással nem rendelkeznek.

— Az állam felelőssége a meg nem rendelt munkáért. A semmitőszék harmadik tagozata pénteken Gerometta építészek az állam ellen indított perében páratlanul álló határozatot hozott. Az építész Vasluiiban iskolát épített és a munka hátralékát, 150 ezer leit nem az eredeti szerződő fél, az iskolai bizottságtól követelte, hanem az államtól, amely az épület tulajdonosa lett. A lasii ítéletük szerint, bár nincsen a felek között az állami számviteli törvénnyel megfelelő szerződés, mégis — a keresetbe vett jogcím szerint — fennforog a jogalap nélküli gazdagodás, mert az állam lett az épület. Tehát a tábla elmarasztalta az államot, amelynek képviselője folyomódással élt és abban kifejtette, hogy a jogalap nélküli gazdagodás elvének alkalmazásánál az ítéletük jogszabálysértést követett el, mert ez a szabályt csak úgy lehetne alkalmazni, ha a felperes senkivel sem szerződött volna, holott volt szerződése a Comitetul Scolaral. A semmitőszék a folyomódást elutasította és az ítéletük indokait magáévá tette.

— Ez évben már teljes üzemmel fog dolgozni a lupényi művelőgyár. Az ország első művelőgyára, a Petrosani érdekességébe tartozó Viscosa Romaneasca S. A. R. művelőgyár most tette közzé második évi mérlegét, amely szerint az eddig eszközölt beruházások 374 millió 855.538 leit tesznek ki. A 250 millió lei részvénytőke mellett kimutatott tiszta nyereség 54.926 lei, a bruttó nyereség 4.553.680 lei. A vállalat lupényi üzemében intenzíven a termelést csak abban az évben kezdte meg. A múlt évben még a termelés minimális volt, az üzem felszerelése ugyanis csak ebben az évben nyert teljes befejezést. A Viscosa Romaneasca ezévi közgyűlését május 17-én tartja meg, amidőn ratifikálni fogják E. Buiciu mérnöknek az igazgatóságba történő kinevezését és két új igazgatósági tagot választanak N. Costache mérnök és S. Fillenz helyébe, akiknek mandátuma lejárt.

— A fogyasztási helyiségekben kiadott jegyzékek bélyegzése. A repülőalapról szóló törvény értelmében a fogyasztási helyiségek tulajdonosai a helyiségben történt fogyasztásról felbélyegzett jegyzéket tartoznak kiállítani. A bélyegzésnek a kis alakú, kettős bélyeggel kell történnie, a 20 leitől 99 leig terjedő fogyasztásnál 1 leu, 100 leitől 10.000 leig terjedő fogyasztásnál 2 lei bélyeg teendő a jegyzékre. A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége felhívja a bármilyen természetű fogyasztási helyiségek tulajdonosait, hogy a törvény rendelkezéseinek megszegését a Nemzeti Repülőalap közvegi szigorúan büntetik, az azoknak pontos betartásáért egyformán felelős a helyiség tulajdonosa, mint a fogyasztott cikkek vételárának beszedésével megbízott alkalmazott.

Befejezték a részvénytársasági osztalékadó kivetését

Április 1-től a társaságok fizetik az adót a megszavazott osztalékmennyiség után

Ismeretes, hogy az egyenesadótörvény 31. szakaszának módosítása folytán a részvényosztalék adója a kereskedelmi részvénytársaságoknál 9, az ipari részvénytársaságoknál 7 és a bankoknál 11 százalék lett, amelyhez az adicionális és komplementáris adók járulnak. A pénzügyminiszter rendelete szerint május 15-ig a pénzügyigazgatóságok tartoznak a kivetést befejezni. Ez évben elsősorban az az osztalék kerül megadóztatásra, amely az 1937. december 31-iki mérleg alapján kerül kifizetésre, vagyis amelyet 1938. év folyamán a részvényes jövedelmét képezte. Megadóztatásra kerül a részvénytársaság minden olyan alapja, amelyre nézve az 1938. évi közgyűlés a részvényesek közötti kiosztást határozta el.

Az osztalékadó nem vethető ki az 1937. évi mérleget megelőző mérlegeken alapuló osztalékokra, mivel ezek már megadóztatottak. Különleges eset az, ha a korábbi üzleti nyereség egy része, mint külön alap (tartalék) kezeltetett és csak az 1938. évi közgyűlés rendelte el annak

felosztását. Erre vonatkozik tehát a fentebb, utóbb említett eset.

Az 1939. évi közgyűlési határozat alapján kifizetésre kerülő osztalék csak a jövő évben kerül adókimutatás alá. A külföldi részvényesek javára át nem utalt osztalék is adó alá esik, mert a megadóztatás alapja nem a kifizetés ténye, hanem az esedékesség. Az állam osztalékrészesedései szintén adó alá esnek. Az a körülmény, hogy a vállalat felszámolásba került és így maga csak a minimális adót fizeti, az osztalékadó nagyságára nincsen befolyással. Kivételt képez az az eset, amikor a részvénytársaság már ténylegesen felszámolt és nem maradt vagyona. Ilyen esetben a nem realizálható megterhelés elkerülése végett a kivetés mellőzendő. A rendelkezések a szövetkezetekre nem vonatkoznak, mert az egyenesadótörvény 33. szakasza szerint az üzletrész után fizetett összeg az elementáris adónál adóztatik meg, tehát külön osztalékadót nem fizetnek.

— Bizományi áru repülőbélyegilletéke.

A Monitorul Oficial május 4-iki számában megjelent légügyi és tengerészetiügyi miniszterium rendelete, amely szerint a bizományi szerződéseknél az aviatikai illeték 1 ezrelék és ez az írott szerződésben foglalt árúkeret összegének nagysága után fizetendő. Ha nincsen írásos szerződés, úgy az illeték leróvása az első esetben átadott áru értéke után fizetendő. Ha a számlák, könyvek, levelezés, vagy raktárállományból megállapíthatóan az írott szerződésbe vett érték, vagy szóbeli megállapodás esetén az összekötés kezdetén átadott érték emelkedik, úgy a bizománybaadó köteles pótlólag az egy ezrelék repülőbélyegilletéket leróni. Az áru átadása mindig csak szabályosan bélyegzett számlával történhetik, vagyis a bizománybaadó tartozik bizományi számlát kiadni, amelynek felbélyegzésével még nem rendezte a bizományi törvény és a fentemlített törvény szerinti illetéket. Bizományi elszámolásra 2 lei repülőbélyeg jön.

— Traktorok nem fizetnek autódódot. A mezőgazdák egyrésze az illetékes hatóságoktól bizonyítványt akar beszerezni a traktorok hengerhosszáról, hogy az önérték-járművekre vonatkozó adót leróhassák. Felvilágosításul közöljük, hogy a Monitorul Oficial 78. számának 20-26. oldalán közölt új törvény szerint a földművelésre használt ekék, vetőgépek és egyéb traktorok mentesek az autódó alól még akkor is, ha ezek más fűtőanyagot használnak, mint benzint.

— ATKÖLTÖZÉS ESETÉN A PATENTA FIXA OSZTALYOZÁSA NEM VALÓZIK. Több adókimutató hatóság azt a gyakorlatot követte, hogy a kereskedő más helyiségre való költözése esetén új adót állapított meg. A semmitőszék egyesített tanácsa pénteki ülésén kimondotta, hogy a három évre megállapított osztályozást székhelyváltozás esetén sem lehet revízió alá venni, mert az üzleti tárgy (Vadul Comercial) azonos marad.

— A SZERZŐDÉS ÉRVÉNYSÉGE AZ ALLAMRA IS KIHAT. Egy bíróság Nizil városban megvásárolt egy állami épületet 700 ezer leiert és 70 ezer lei foglaltót fizetett le. Később megmondta a dolgot és nemcsak hogy a vételárát nem fizette ki, hanem pert indított a foglaltó visszatérítése iránt azon a címen, hogy a vételi szerződés megkötését nem előzték meg az államszámviteli törvényben előírt alakítások, nem volt nyilvános árverés és így az ügylet eredeti érvénytelenségben szenved. Eddig az volt a joggyakorlat, hogy az alakíthatóság az állam javára állítottak fel és ezért csak az állam hivatkozhatik a megsértésükből előálló jogi hibára, nem pedig az állammal szerződő magánfél. A semmitőszék egyesített tanácsa pénteken kimondotta, hogy az érvénytelenség mindkét félre kihat és így az általános jogelveknél fogva az adott foglaltó visszatérítendő.

— Szigorúan büntetik az engedély nélküli kereskedelem gyakorlását. A kereskedelmi és iparkamara újból nyomatékosan figyelmeztet mindenkit, hogy a cégbejegyzés megtörténte előtt nem szabad hozzáfogni a kereskedelmi tevékenység gyakorlásához, mert a törvény igen szigorú büntetést (még elzárást is) ró ki azokra, akik engedély nélkül folytatnak kereskedelmet. Hasonló büntetésben részesülnek azok, akik a kereskedelmet más személy útján gyakorolják, akik más személy nevére váltanak engedélyt, akik más kereskedelmet üznek, mint amire az engedélyük szól, vagy akik az engedély megszerzése alkalmával elhallgattak általuk ismert olyan körülményeket, melyek kérelmük elutasítását eredményezte volna.

— Az UGIR és a bizományi szerződések repülőbélyegilletéke

Megemlékeztünk a Nemzeti Repülőalap igazgatóságának a bizományi szerződés tárgyában hivatott rendeletéről. Ezt a rendeletet az UGIR tárgyalás alá vette és megállapította, hogy ellentétes a bizományi törvénnyel. A rendelet szóbeli bizományi szerződésről beszél, holott a bizományi törvény 2. szakasza a jogviszony bizonyításához írásbeliséget követel, tehát a F. N. A. rendeletében foglalt megkülönböztetés felesleges. Az UGIR úgy látja, hogy felesleges az az intézkedés, hogy a repülőilleték a bizományi raktár értékének időszaki emelése esetén leróvándó. Ez az ellenőrzést nehezíti meg. A bizományi törvény szerint a bizománybaadó csak a szerződésbe vett árúkeret elejéig nyer jogvédelmet a bizományos esetleges rosszhiszeműsége ellen, tehát ez a legjobb biztosítéka annak, hogy a felek az árúkeretet a lehető legmagasabban állapítják meg és a repülőbélyeg ezen összeg után való leróvása a Nemzeti Alap jogait is biztosítja. Az UGIR ezen javaslatát közölte a F. N. A. igazgatóságával, amelyet kért a fentemlített április 26-iki rendelet megfelelő módosítására.

— Leépíti magát a Bata-üzem. A Bata konszernben az új helyzetnek megfelelő átszervezés előkészítése folyamatban van. A konszern vezetésége rendkívüli közgyűlés hívott össze, amelyen új igazgatósági és felügyelőbizottsági tagokat választanak a Bata A. G. igazgatóságába. Ugyanekkor az igazgatóság javaslatot tesz az 526.200.000 csekkorona részvénytőke leszállítására, amit az tesz indokoltá, hogy a konszern keretei valószínűleg az új helyzetnek megfelelően megcsökkennek.

MODERN KONYHA.

Májusi kiránduláson:

- Mit keresel szívem ott az autó alatt?
- Egy kis olajat engedek a salátára.

— A RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOKBÓL ALAKULT MAGÁNCÉG A BEJEGYZÉS PILLANATÁTÓL ADÓKÖTELES. A részvénytársaságok minimális adójának bevezetése óta számos részvénytársaság először a felszámolást határozta el, később pedig magáncéggé alakult át. Megtörtént több esetben, hogy a felszámoló részvénytársaságok legutolsó mérlege alapján a minimális adót elővezették, ugyanarra az évre pedig követették a részvénytársaságból alakult magáncégre is az adót. A Központi Adóügyi Bizottság döntése szerint ez kétszeres adózás, amelyből csak az érvényes, amelyet a részvénytársaságból alakult magáncégre vetettek ki, míg a felszámoló részvénytársaságra rótt adó törölendő.

MIERT NEM LESZNEK NŐI SZENATOROK?

- Fogadjunk, hogy a közelgő választások alkalmával egyetlen női szenátor sem lesz.
- ? ?
- Hát melyik nő vallja be magáról, hogy elmuljt 40 éves?

Uj rend a szatmári vágóhídon

azonnali hatállyal életbelépett az új szabályrendelet

A királyi helytartóság jóváhagyta Szatmár város új vágóhídi szabályrendeletét. A jövőben a városi vágóhidat eme szabályzat rendelkezései alapján fogják vezetni. Valamennyi, a vágásra vonatkozó illeték a régi maradt, de a vágóhídon kívüli végrehajtott vágatásokat az új szabályrendelet súlyos szankciókkal korlátozza. A tilalom kisállatokra: sertés, juh, kecske nem vonatkozik. Ezt a kedvezményt azonban a mészárosok, azok alkalmazottai, vendéglősök, kórházak, stb. nem élvezik, csak kizárólag magánemberek, akik saját szükségletük kielégítésére vágják.

A vágóhíd területére csak igazolt esetekben lehet belépni. Mészárosok és alkalmazottaik állandó belépésre jogosult igazolványt kapnak. Fertőző betegek részére a belépés tilos. A vágóhídon tartózkodó személyek ruházatát, sőt viselkedését is szabályozta az új szabályrendelet. A tilalom ellen vétőket kizárják, nem léphetnek be a vágóhíd területére. Szabályszerű marhalevel nélkül a vágóhíd igazgatósága megtagadja a vágatási engedélyt. Hasonlóan nem ölik le a beteg, vagy túlfialat állatokat sem. A szabályrendelet részletes utasításokat tartalmaz a rituális vágásra vonatkozóan. Ezentúl a hűtőt csak előre meghatározott órában lehet a hús ki- és berakási céljaira igénybe venni.

A szabályrendelet egész sor büntető intézkedést tartalmaz a vágóhídi szabályzat egyes pontjainak megszegése esetén. Azok, akik a kihágást felfedezik, a büntetéspénz 25 százalékát kapják jutalomképpen. Az új szabályrendelet azonnali hatállyal életbelépett.

Kérelem annak érdekében, hogy minden munkás részére engedélyezzék az adómentes létminimumot

Az 1939 április 1-én életbeléptetett adótörvény-módosítás szerint a munkások egyes kategóriái a teljes fizetésük után kötelesek fizetni az alkalmazotti adót és csak az új táblázatban felsorolt kézimunkások számára engedélyeznek adómentes létminimumot. A Kisiparos Szövetség (Unionea Micilor Industriasi) memorandumot intézett a pénzügyminiszterhez, amelyben kérte, hogy a táblázatot egészítsék ki az összes munkásokkal, vagyis minden

munkás számára engedélyezzék az adómentes létminimumot. A memorandumban rámutattak arra is, hogy a létminimumosok táblázata mennyire hiányos és mily igazságtalan, hogy egészen jelentéktelen jövedelemmel bíró vállalati szolgák a bruttó jövedelmük után adóznak, vagyis számukra adómentes létminimumot nem engedélyeznek. A memorandumot C. Procopiu minisztériumi főtitkár vette át, aki ígéretet tett a kérdés tanulmányozására.

A nagyváradi nőiszabó-iparosok nem tudnak tanoncot szerződtetni

A nagyváradi textil- és ruházati céh ülést tartott, amelyen Bobitan Mihai elnök bejelentette, hogy Szamos-tartomány egész területére megkapták a választmányi gyűlések tartására szóló engedélyt. A titkári jelentés ismertette a nőiszabó alosztály beadványát, melyben a nőiszabók sérelmeiket sorolják fel. Ebben a beadványban rámutat az alosztály arra a sérelmre, hogy a nőiszabók, akik idény-munkával foglalkoznak, mégis listával, egész évre fizetik a betegsegélyező díjakat. Emlékiratban fogják kérni az illetékes hatóságot, engedje meg, hogy az őt munkánál többet foglalkoztató nőiszabó iparosok a régi bélyegrendszerrel fizethessék a betegsegélyező illetéket. Ugyancsak kéri a nőiszabók, hogy a céh vezetősége járjon el az illetékes hatóságoknál, hogy a gázárlásokat az al-

kalmazottak részére ne a munkaadó legyen köteles beszerezni, akinek nagy megterhelést jelent a saját gázárlásának beszerzése is. A tavábbiakban sérelmezi a nőiszabó céh, hogy bár a szakmai képesítésről szóló törvény három év óta érvényben van, a nagyváradi munkamérára még máig sem nevezte ki a vizsgáztató bizottságokat, így mesterkönyvet sem adnak, tehát a nőiszabó iparos nem szerezhet tanoncot. A választmány elhatározta, hogy emlékiratban fogja kérni a felsorolt sérelmek orvoslását.

— A mészárosok vágóhídi adója nem emelkedik. Egyes pénzügyigazgatóságok területén a múltévi 26,097 számú körrendelet alapján a levágott marhák mennyisége után megadóztatják a mészárosokat. A pénzügyminiszterhez kérdést intéztek, hogy ez az adó is emelkedett-e egyötödével az áprilisi adótörvény szerint? A miniszter felvilágosítása szerint az emelés erre a különleges adóra nem vonatkozik.

Csak azon áruk esetében kell raktárkönyvet vezetni, amelyeket közvetlenül a gyárártól vásárolnak

Az új forgalmi adótörvény intézkedései szerint a forgalmi adó befizetésének ellenőrzése végett a kereskedőket és iparosokat arra kötelezték, hogy az általuk vásárolt árucikkekről raktárkönyvet vezessenek és ebbe a könyvbe részben a vásárolt árumennyiségeket írják be, másrészt pedig minden egyes eladott mennyiséget jegyezzenek ide be. Egyben arra kötelezik a kereskedőket, hogy a vásárolt árukról a számlákat öt évig őrizzék meg.

Mivel ez a rendelkezés meglehetősen súlyos kötelezettségeket ró a kereskedőkre és iparosokra, az érdekeltek körében felmerült a kérdés, hogy vajon minden kereskedő és iparos köteles-e az említett raktárkönyvet vezetni. Különösen nagy teher a raktárkönyv vezetése például egy fűszerkiskereskedő számára, aki tudvalegőleg kis részletekben, illetve kis mennyiségekben adja le az árut és akinek esetében szinte a lehetetlenséggel határos a pontos raktárkönyv vezetése. A kiskereskedők körében olyan hírek terjedtek el, hogy raktárkönyvet minden kiskereskedő köteles vezetni.

Az Arad és Vidéke Fűszerkiskereskedők Szindikátusához számosan fordultak felvilágosítás végett ebben az ügyben és a szindikátus arra az álláspontra helyezkedett, hogy a forgalmi adótörvény negyedik szakaszának értelmében raktárkönyvet a kiskereskedő csak olyan árucikkekről köteles vezetni, amelyeket közvetlenül a gyárártól, tehát olyan személytől vásárol, aki forgalmi adó fizetésére köteles. A törvényhozónak ugyanis az volt a célja, hogy a forgalmi adó fizetését megfelelő módon ellenőrizze. Nincsen tehát értelme annak, hogy a nem közvetlenül a gyártól vásárolt áruk esetében is a kiskereskedő raktárkönyvet vezessen.

Értesülésünk szerint egyébként az aradi pénzügyigazgatóság forgalmazó osztálya is hasonló álláspontra helyezkedik és csak a közvetlenül a gyárártól vásárolt áruk esetében követeli meg a raktárkönyv vezetését. A kérdés végleges tisztázása végett egyébként az érdekelte kiskereskedők a pénzügyminisztériumhoz fordulnak felvilágosításért.

A be nem szerzett iparengedélyek miatt sorozatos kihágási jegyzőkönyvet vettek fel Sepsiszentgyörgyön

A sepsiszentgyörgyi munkakamarai kirendeltség több ízben felszólította már a megyei és városi iparosokat arra, hogy váltsák ki iparengedélyeiket, mivel enélkül a törvény értelmében nincsen joguk munkát vállalni. Az ismételt felszólítás ellenére csak nagyon kevés iparos adta be kérvényét a munkakamarához. Eppen ezért az hivatali ellenőr és a kirendeltség vezetője az elmúlt héten több iparos műhelyvezető ellenőrzést tartott. Az ellenőrzés eredményeként a tisztviselők jegyzőkönyvet vettek fel mindenütt, ahol a mesternek nem volt meg az iparengedélye. Az iparosokat a jegyzőkönyv alapján megbírságozzák. Eppen erre való tekintettel a munkakamara most utoljára felszólítja az érdekelteket, hogy haladéktalanul váltsák ki a szükséges engedélyt, mert az ellenőrzést a hi-

vatal tovább folytatja és azokat, akik a törvény intézkedéseinek nem tesznek eleget, megbüntetik.

Negyedére csökkent az építkezések száma Szatmáron

Szatmár város építészeti hivatalának jelentése szerint ebben az esztendőben negyedére csökkent Szatmáron az építkezések száma. Régebben áprilisban már tömegesen kértek építkezési engedélyeket a városi építészeti hivataltól. Ezzel szemben az idén hetenként 4-5 kérvény érkezik be, ezek közül is legfeljebb 1-1 kér lakóház építésére engedélyt, javarészt csak javítási munkákat akarnak végeztetni régi ingatlanokon.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportjai Igazgatósága ezutal közzé teszi tagjaival, hogy a halálhálói járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: Julius Herold Gyula 1012, Elisabeta Molnár Erzsébet 1013, Sot. 1. Joan Szokolai Jánosné 1014, väd. 1. Ludovic Fénysszarusi Lajosné 1015, sat. 1. Alexandru Zalay Sándorné 1016, väd. 1. Vilhelm Schnee Vilmosné 1017. —

In Grupa II. Csoportban: väd. 1. Mihail Agoston Mihályné 1075, Josif Makrai József 1076. sorszámig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare de Inmormantare a Industriasilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restaurant cu cotizațiile lor, să achite restauranta în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lei 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja Igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhálói járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

A) Csoport: 1103. özv. Fischer Józsefné, 1104. özv. Vig Tamásné, 1105. Dani János. 1106. Kiss Tóth István.

B) Csoport: 1069. özv. Fischer Józsefné.

TIPOGRAFIA „HIRLAP” ARAD